

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XXXIX. De Sententia Excommunicationis, suspensionis & Interdicti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

declarationem suspensionis harum Indulgentiarum Menstruarum mandat Clementis X. per hujus Vicarium Generalem Cardinalem Carpinum pro anno Sancto 1675. factam esse, meminit Gobat in *Appendice ad cap. 48. de Jubilæo*. Idem asserit Viva apud La Croix n. 1401. Excipiuntur quoque Indulgentiæ S. Domini Lauretaniæ. La Croix n. 1401. cit. Ecclesiæ B. V. in Eremo, seu Einsidensi concessæ, ut docet Gobat, & Ecclesiæ S. Jacobi Compostellæ, ut habet Palao, nec non ædi Sacre Portiuncule dictæ Assisi, licet eadem Indulgentiæ Portiuncule per reliquum Orbem extra Assisium suspendantur. Viva de Jubil. & La Croix loc. cit.

TITULUS XXXIX.

De Sententia Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti.

ADDO verba, Suspensionis, & Interdicti; licet enim in Rubrica Decretalium Gregorii IX. non reperiantur, reperiuntur tamen in *Sexto & Clementinis*. Adeoque tractatur hoc loco de pœnis Medicinalibus pro foro utroque, seu de *Censuris*, & rectè, quia in præcedentibus Titulis jam actum est de pœnis in genere, ac in specie de *Vindictivis* fori externi, atque de *Pœnitentijs*, tanquam pœnis forum duntaxat internum spectantibus. *Censuræ* appellantur à *Censuris* Romanis, quorum officium erat mores & errores civium censere aut castigare. De his prius in genere, ac postmodum de singulis in specie, nimirum de *Excommunicatione*, *Suspensione*, & *Interdicto* agemus, subjuncturi ali- quid de *Cessatione à Divinis*.

SUMMARIUM.

1. Ingressus ad præsentem materiam.
2. 3. Quid sit quod sit Censura.
4. 5. 6. 7. à quo sit contra quos ferri possit.
8. Propter quale delictum.
9. Quo modo sit ferenda.
10. 11. 12. Quando ab ea excuset ignorantia, dubium, metus, & appellatio.
13. Tollitur per Absolutionem, & qua ratione.
14. Quinam possint ab illa absolvere.
15. Bulla Cœne recitatur.
16. Præstat quoque Censuras juris referre.
17. Catalogus Excommunicationum *Bulle Cœne*.
18. Et reservatarum in Corpore juris.
19. Item non reservatarum.
20. Quid circa illas notandum.
21. Catalogus Suspensionum juris.
22. Catalogus Interdictorum juris.
23. Quid sit Excommunicatio, & Anathema.
24. Quid Major, quid Minor.
25. Quinam Excommunicati Tolerati, quinam Vitandi.
26. 27. Explicatur Excommunicatio Canonis: si quis suadente &c. de percussione Clerici &c.
28. Excommunicatio Major, à quo, in quos, qua de causa &c. ferri possit.
29. Quibus bonis privet non-toleratos.
30. An etiam iisdem privet toleratos.

31. Quæ communicatio fidelibus sit prohibita.
32. Et quæ permissa cum excommunicatis non-toleratis.
33. An libere communicare possint cum toleratis. Et quid agendum, si non toleratus sit præsens, ubi celebratur Missa.
34. Excommunicatio Minor quando incuratur.
35. Quem habeat effectum, seu quibus bonis privet.
36. 37. Excommunicatio Canonis quando contrahatur.
38. Quis ab ea possit absolvere.
39. 40. Sensus quid sit, & quod sit.
41. A quo, & quo modo infligenda, quomodo impediatur.
42. Quinam suspendi possint.
43. Quod peccatum, & quæ pœne contrahantur a violentibus illam.
44. Quis ab ea absolventi potestatem habeat.
45. 46. Interdictum quid sit, & quod sit.
47. A quo &c. ferri valeat.
48. Contra quos. Et quinam eo involvantur.
49. Et ob quam causam.
50. Quibus bonis privet Interdictum.
51. Quando illis privet.
52. Quale peccatum, & quam pœnam incurrant violentes.
53. A quo tollatur tam Locale quàm Personale.
54. Cessatio à Divinis quid. Quis ejus effectus &c.

S. I.

De Censuris in genere.

SCiendum 1. Censuram Ecclesiasticam in genere, ac propriè acceptam, in hunc sensum definiri communiter: est pœna spiritualis, & medicinalis, per quam homini baptizato, delinquenti & contumaci, per potestatem Ecclesiasticam auferatur usus quorundam bonorum spiritualium. Suarez de Censur. d. 1. sect. 1. n. 5. Laym. l. 1. tr. 5. p. 1. c. 1. sumiturque ex verbis Christi Mat. 18. ubi Christus contumaciter Ecclesiæ non parentem vult haberi sicut Ethnicum & Publicanum. Notentur verba, spiritualis, & medicinalis: prius, quia ad solam pertinet animam, quam privat certis quibusdam bonis, eorumque usu tam activo, quàm passivo, ut est participatio communium Ecclesiæ suffragiorum, ministratio, & participatio Sacramentorum &c. quare exilium, carcer, & aliæ pœnæ temporales, uti & privatio beneficiorum, nisi adjunctam habeat suspensionem, Censuræ non sunt: posterius, quia eo tendit, ut delinquens emendetur & contumaciam ponat, à qua quamprimum desistat, & à delicto cessat, cessare quoque debet Censura absolutione impetratâ, per c. 3. de Offic. Ord. c. 1. h. t. in 6. Unde depositio & degradatio, licet sint pœnæ spirituales, tamen censuræ non sunt, uti nec irregularitas; quia non medicinales, sed vindictivæ sunt pœnæ, de se perpetuæ, ac infligi possunt propter peccatum merè præteritum, imò etiam jam emendatum. Dixi quoque, auferatur usus quorundam bonorum spiritualium, nimirum quæ sunt communia fidelibus & publica, vel externa, quorum videlicet administratio & applicatio est penes Ecclesiam, uti sunt Ecclesiæ suffragia, Indulgentiæ, jurisdictio Ecclesiastica, Sacrificia, Beneficia & Officia

cia Ecclesiastica, Sacramentorum usus activus & passivus &c. non verò illorum, quæ sunt privata seu interna, homini propria, ut est fides, charitas, gratiæ supernaturales, potestas Ordinis, character sacramentalis, virtutes Morales & Theologicæ, tam infusæ quàm acquisitæ &c. quia hæc bona hominibus propria ac interna non subsumuntur dispositioni Ecclesiæ. Neque etiam per Censuras aufertur ipsa potestas spiritualis, uti tamen fit per Depositionem, Degradationem, & Irregularitatem, sed usus tantum seu solum exercitium potestatis, & applicatio bonorum spiritualium aliàs communium fidelibus. Porro si Censura quandoque etiam privet bono temporali, uti Excommunicatio privat communione externa cum fidelibus, & convictu humano, id non primario fit, sed secundario tantum.

3 Sc. 2. Censuram dividi 1. essentialiter ac adæquatè in tres species, *Excommunicationem*, *Suspensionem*, & *Interdictum*. c. 1. cit. c. 13. eod. c. 20. de V. S. de quibus infra. 2. accidentaliter quælibet ex his tribus speciebus dividitur 1. in latam à Jure, & ab Homine; à Jure lata dicitur, quæ per SS. Canones, Constitutiones vel Statuta Ecclesiastica, infligitur lege stabili ac permanente, uti sunt Censuræ in *Corpore Juris* comprehensæ: ab Homine, quæ infligitur à Judice vel Prælato Ecclesiastico, non per modum legis stabilis, sed per modum mandati vel sententiæ Judiciariæ, generalis vel particularis: sed hæc, si per sententiam generalem feratur, expirat cum vita Judicis, vel depositione officij, ita ut, si tunc nondum ab aliquo sit incurfa, à nemine amplius incuratur, licet eâ ligatus maneat, qui ante mortem ferentis jam incurerat. Subdividitur 2. in Censuram ferendæ & latæ sententiæ: ferendæ sententiæ est, quæ, licet à Jure statuta sit, tamen non incurritur, nisi post & per sententiam: latæ sententiæ, quæ ita à Jure vel sententia generali statuta est, ut incuratur ipso facto, seu ipsa criminis perpetratione, etsi sententia condemnatoria non accedat. Posteriores indicant hæc aut similia verba Legis: *excommunicamus*: *suspendimus*: *prohibemus sub excommunicatione*, ipso Jure, vel ipso facto incurrenda, vel, protinus incurrenda: qui hoc vel illud fecerit, noverit se excommunicatum: in excommunicationem incidat: subjaceat excommunicationi &c. Priorem verò denotant hujusmodi verba: *excommunicetur*: *volumus excommunicari*: *excommunicabitur*: *suspendetur*: *prohibemur sub excommunicatione* &c. quamvis ultima verba videantur esse nonnihil dubia, an non indicent censuram latæ sententiæ: item juxta aliquos verba, *Anathema sit*, denotant Censuram ferendæ sententiæ: sed per tō *Anathema sit*, juxta communem à Tridentino, & aliàs, intelligitur excommunicatio latæ sententiæ. Ceterum in dubio præsumitur potius Censura ferendæ, quàm latæ, per c. 15. § 49. de R. J. in 6. nisi ex circumstantijs, verborum contextu &c. desumatur, intelligi Censuram latæ sententiæ, ut habet communis. 5. in Censuram Reservatam, seu cujus Absolu-

tionem sibi reservat Superior, & in non reservatam.

Dico 1. Censuram ferre possunt omnes & soli Superiores Ecclesiastici, jurisdictionem in foro externo seu contentioso obtinentes, sive ordinariam, ut habet Papa respectu omnium fidelium totius mundi, Cardinales in Ecclesiis sui tituli, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi in suis Diocesium, Legati Sedis Apostolicæ in provinciis suæ legationis, Capitulum Sedis episcopali vacante, Ordinum Religiosorum Generales, Provinciales, Abbates, Prælati, Rectores, Priores Conventuales, Guardiani &c. respectu Regularium sibi subditorum: sive delegatam, quibus nempe specialiter à prædictis ea potestas committitur: quamvis committi seu delegari nequeat Laicis & fœminis, utpote jurisdictionis Ecclesiasticæ & spiritualis incapacibus; nisi nimirum à Summo Pontifice ex plenitudine potestatis reddantur capaces, quod probabilius etiam apud fœminas in uno vel altero casu per accedens locum habet quæ potestatis quidem Ordinis, non verò jurisdictionis spiritualis, Jure Divino incapaces sunt. Sidas, in c. 12. de Majorit. dari potestatem Abbatis suspendendi Clericos suæ Ecclesiæ ab Officio & Beneficio, item suas Canonice repono, illam suspensionem non veram esse propriè dictam, sed simplicem prohibitionem celebrandi in illo loco, Abbatissæ subjectis, & meram subtractionem fructuum. Sumitur et c. 1. 3. 11. §. præterea, c. 16. de off. Jud. Ord. c. 7. eod. in 6. c. 10. 11. de Majorit. c. fin. de Statu Monachorum. c. 20. de V. S. c. 1. b. 1. in 6.

Quæres, an Censuras ferre possit Archiepiscopus? 2. Vicarius Generalis seculo specialiter mandato? 3. Parochus? R. ad 1. Archiepiscopus, nisi exerceat jurisdictionem contentiosam in foro externo, per se & de Jure Communi non potest, licet ipse (uti & Decani, ac Nuntij sine potestate Legati à latere missi) in consuetudinis alicubi hanc obtineant potestatem. Monacella in *Formulario*, p. 2. in *Præludio*. n. 47. R. ad 2. cum P. Wieselner b. n. 4. aliisque contra P. Schmier, qui id sine scrupulo negandum putat, affirmativè, propter c. un. de Majorit. in 6. c. 6. § 7. pr. b. t. in 6. c. 1. de Consuet. in 6. quia Vicarius Generalis eandem cum Episcopo jurisdictionem exerceat, atque ordinariam pro foro externo contentioso. c. 2. cit. c. 3. de appellat. in 6. Nec obstat textus in c. 2. de Offic. Vicar. in 6. ubi negatur Vicario Generali potestas corrigendi excessum, seu aliquos à suis beneficijs & officijs amovendi, absque speciali commissione; siquidem textus seipsum explicare videtur per particulam *identitatis seu*, & indicare, quod potestas corrigendi per privationem beneficiorum negatur Vicario Generali, non alia. R. ad 3. negativè cum communi; quia caret jurisdictione pro foro externo & contentioso; quæ tamen necessaria est. c. 20. § c. 1. cit. Quando in c. 2. § 3. de offic. ord. supponitur, à Sacerdote & Plebano latam censuram observari debere per sacerdotem non Parochum, sed Episcopum &c.

& per Plebanum Præpositum Ecclesiæ Collegiæ, jurisdictionem fori externi obtinens, intelligitur. Vel si hoc negare contra communem velis, dico, ibi per consuetudinem vel præscriptionem Parocho acquisitam esse potestatem censurandi.

6 Dico 2. Censura ferri non potest nisi in subditos, viatores, & doli capaces. Ratio, quia subjectio & jurisdictio sunt correlativa: ergo, si debet in ferente censuram esse jurisdictio, in patiente debet esse subjectio: unde illud Pauli: *quid mihi de ijs, qui foris sunt, judicare?* 1. Cor. 5. v. 12. Consonat c. 21. h. t. Viatores autem esse debent, seu adhuc in via ad alteram vitam, h. e. in vita præfenti; quia Prælati Ecclesiæ Christus dedit potestatem ligandi super terram, non subtus terram, seu vivos, non mortuos. Denique doli capacitas requiritur, quia sine hac non datur delictum seu culpa: at sine culpa locum non habet poena. Unde patet, Summum Pontificem, quia nemini in terris est subditus, censurâ ligari non posse, nisi caderet in manifestam hæresim; quo casu subiacet Concilio Episcoporum: neque non baptizatos, cum per solum Baptismum pateat ingressus in Ecclesiam, & inducatur subjectio erga Ecclesiam. Trid. s. 14. c. 2. de Pœnit. Sacr. Reges & Imperatores hodie ex speciali privilegio censurâ affici per Episcopos nequeunt. Pariter infantes, furiosi, amentes &c. censuræ non sunt capaces. Neque peregrini & advenæ, utpote non subiecti, censurâ affici possunt, nisi ratione delicti, quod committunt in diocesi alieni Episcopi, fiant huic subiecti. per c. 21. cit. Sed quid dicendum de Subditis, qui extra territorium sui Episcopi proprii existunt, an ab hoc censuræ subiecti valent? R. cum distinctione: vel censura jam est lata per statutum territoriale, aut sententiam generalem, v. g. omnes ipso facto excommunicatos esse volentem, qui homicidium proditorium commiserint, & tunc istud delictum committens extra territorium non incurrit censuram. per c. 2. de Constit. in 6. secus, si delinquat in territorio seu diocesi sua, & primum postea aufugiat; quâquam, si Censura esset ferenda sententiæ, contra ipsum, jam extra territorium existentem, ferri sententia non amplius posset, neque, si si elatæ sententiæ, contra ipsum institui actio cum cognitione Judiciali & strepitu forensi. per d. c. La Croix de Censuris. n. 43. Si verò alicui per speciale præceptum & sententiam esset prohibitum aliquod delictum sub censura ipso facto incurrenda, etiam extra territorium delinquens illam incurreret; quamvis iterum processus contra eum nequiret institui. Denique si quis physicè quidem & corpore foret extra territorium, moraliter tamè in territorio, seu delictum committeret in diocesi, ut si in diocesi Eustadiana decreta esset excommunicatio in Parochos à suis parochiis absentes ultra duos menses absque licentia, vel in eos, qui in diocesi tumultum concitant, incurrerent excommunicationem, qui extra territorium seu diocesim vagantes ultra dictum tempus absunt, vel tumultum

Lib. V. R. P. Pichler.

in diocesi concitant; quia hæc potestas sic puniendi absentes est necessaria ad bonum regimen. Quidsi autem ipse Episcopus moretur extra suam diocesim, valétne in subditos suos in diocesi existentes ferre censuram? R. non, nisi Ordinarius loci, in quo existit, consentiat, vel nisi delictum subditi ita sit notorium, ut cognitione causæ Judiciali non indigeat: vel nisi expulsus sua diocesi velit censuram ferre in suos expulsores injustos eorumque fautores. Clem. un. de For. Comp.

Oppones 1. Hæretici etiam post mortem jubentur excommunicari. can. fin. caus. 24. q. 2. ergo. 2. Excommunicati, qui cum signis poenitentiae decesserunt, adhuc debent absolvi. c. 28. h. t. quidni ergo post mortem quoque ferri anathemate possint in sceleribus defuncti? 3. Ecclesia concedit Indulgentias pro defunctis, & sic eos solvit à poenis: ergo & poenis ligare potest. 4. Prælati Regulares validè & licitè ferunt censuras in suos subditos Regulares, ubicunque locorum existentes & delinquentes: ergo & Episcopi in suos subditos Diocesanos, etiam extra territorium delinquentes. R. ad 1. Illa excommunicatio non est propriè talis, sed potius publica declaratio, quod ut excommunicati decesserint, & sepultura sacrâ, precibusque publicis velut indigni & incapaces privandi, ad terrorem fidelium adhuc viventium ordinata. Ad 2. Nec absolutio hæc est verè talis, directè ad mortuos tendens, sed potius spectat vivos, quibus per hanc ceremoniam datur potestas communicandi cum ijs, qui poenitentes decesserunt, in sepultura sacrâ & publicis Ecclesiæ precibus, & sic declaratio potius est, eos coram Deo pro absolutis haberi. Ad 3. Concedit Indulgentias per modum solutionis & suffragij, exhibendo satisfactiones Christi Justitiæ Divinæ, & rogando, ut hæc mortuis remittat poenas Purgatorij. C. Ant. per modum absolutionis & per actum jurisdictionis, quam in mortuos Ecclesia non habet. N. Ant. & Conf. Ad 4. N. Conf. & parit. quia Prælati Regulares jurisdictionem immediatè in ipsas personas Regulares, Episcopi verò immediatè in territorium, & ratione hujus in personas Laicales primum obtinent: qui ergo ratione domicilij &c. non est de territorio & subditus Episcopi, eo etiam invito se potest aliò conferre, & sic se liberare à jurisdictione Episcopi: quamquam per talem migrationem se non liberet à Censura, quâ jam actu innodatus est.

Dico 3. Causa censuræ est solum delictum. 8 2. & quidem per se non nisi grave, seu tam formaliter quàm materialiter mortale. 3. eternum. 4. opere completum. 5. non merè præteritum. 6. & Legi Ecclesiasticæ repugnans, & cum contumacia conjunctum. Probantur singula Membra. 1. um. quia Censura est poena, quæ necessario supponit culpam. 2. quia est poena gravis, & privans bonis magni momenti: ergo & culpa debet esse gravis, ut inter utramque detur proportio, quam exigit rei natura, & c. 5. de poenis in 6. v. illud autem in medi. ac Trid. s. 25. c. 3. de Ref. unde si de-

Ecc

licitum

licium vel ex objecto suo, vel ex defectu advertentia, deliberationis &c. sit veniale tantum peccatum coram Deo, Censura non incurritur. S. Thom. in *Supplem.* p. 3. q. 21. art. 3. Nec obstat, quod in c. 4. de Vita & honest. excommunicatio videatur effectatuta ob rem levem, scilicet ob nutritionem comæ in Clericis: licet enim res in se sit levis, ob finem tamen à Legislatore intentum & alias circumstantias potuit fieri gravis, & sub gravibus poenis prohiberi; sicut usus pomi in Paradiso propter similem causam fuit graviter prohibitus. Addidi tamen, per se; nam infra excipimus Excommunicationem *Minorem*, & Suspensionem vel Interdictum minus propriè dicta. 3. quod defendit communior & verior contra Gloss. in *Clem. 1. de heret. P. Schmier*, & alios, satis probatum manet ex dictis ad tit. II. lib. 1. n. 8. 9. quia Ecclesiæ potestas, præsertim vindicativa, se non extendit ad actus merè internos, utpote non cadentes sub cognitionem humanam. text. & DD. in c. 33. 34. de *Simon.* imò actus interni nequeunt esse materia legis humanæ, saltem directè, ut ibidem docuimus. Neque dicas, Ecclesiam solere præmiari actus internos concedendo Indulgentias Orationi merè mentali; nam concedendo tales Indulgentias Orationi merè mentali nullam directè exercet jurisdictionem externam in actum merè internum, sed solum requirit eum per modum conditionis, qua posita, & non aliter, vult Indulgentias concedere: punitio autem fieri nequit sine exercitio jurisdictionis externæ, quæ necessariò requirit, ut actus, in quem exercetur à potestate humana, ab hac sit cognoscibilis, & in se sensibilis. 4. sumitur ex c. 15. de *R. J. in 6.* cum odia sint restringenda, consequenter delictum, in quod decernitur poena, opere completum esse oportet, atque eo modo consummatum, quem lex vel sententia puniens exprimit clarè. Et hinc censuram, quæ statuta est in committentes homicidium v. g. non incurrunt mandantes, vel consulentes. 5. ex c. 23. de *V. S. & c. 1. b. t. in 6.* cum censura supponat contumaciam, & ordinetur ad frangendam inobedientiam tantquam poena medicinalis: quare si delictum jam esset merè præteritum, & contumacia posita, censura ferri non amplius potest; cum sit ordinata ad absterrendos homines à delinquendo, vel ad præstandam læso satisfactionem aliunde debitam: secus si fieret, desineret esse poena medicinalis, & evaderet vindicativa, qualis non est censura propriè dicta. 6. patet ex primùm dictis; cum censura ordinetur secundum *citt. cc.* ad puniendam & corrigendam, quæ adversus Ecclesiæ præcepta committitur, inobedientiam contumaciæque. *Finis* ergo censuræ est, ut delinquens corrigatur, & à contumacia recedat. Unde

9 Dico 4. Ut per sententiam particularem ritè feratur censura, regulariter debet præcedere monitio. 2. eaque trina, vel una peremptoria, seu tribus æquivalens, quæ nimirum complectatur tantum temporis intervallum, quantum inter tres monitiones relicto aliquo-

rum dierum spatium interponi debet, nisi facta necessitas aliter suaserit. 3. item facta in scriptis, continens causam, propter quam tentatur, & tradita reo coram testibus, quædam esse testari possint. 4. ipsa quoque sententia debet ferri in scriptis, & cum expressione causæ. Pars 1. habetur c. 48. b. t. in 1. *cod. in 6. c. 26. de Appellat.* Ratio: quia censura fertur in solos contumaces: contumax autem nemo censendus est, nisi prius monitus obedire detrectaverit. Dixi tamen 1. per sententiam particularem; si enim prodellis futuris per sententiam generalem Judicis, aut ab ipso jure annexa sit censura latè sententia alicui delicto, non requiritur nova & specialis monitio. text. *Et gl. v. ipso suo genere in c. 1. quia talis sententia aut prohibitio generalis, uti & ipsum Jus, est continua quædam admonitio; nisi ipsum Jus vel talis sententia in aliquo casu particulari vellet præcedere novam monitionem, uti videtur velle Clem. 1. de *Dissimis.* Porro si Judex aliquem vel declaratum tantquam ab ipso jure excommunicatum, seu denuntiari, prærequiritur monitio ante eam sententiam declaratoriam, saltem utilitè fiat. Pirhing. b. t. n. 36. nisi crimen sit notorium. c. 23. b. t. vel nisi reus jam sit poenitent, aut satisfactionem obtulerit; tunc enim non denuntiari debet. Dixi 2. regulariter, nam si contumacia foret publica & notoria, monitione opus non foret. arg. c. 9. de *Accus.* & c. 20. de *Elect.* Pars 2. sumitur ex c. 9. b. t. in 4. *et* 53. ff. de *re jud.* Si verò præcessit quidem monitio, non tamen trina, vel trina æquivalens, sententia censuram insignens tantum injuncta, non verò invalida est. c. 5. b. t. in 6. nisi tertia in communicantes cum excommunicato ab eodem Judice. c. 23. *et* 13. *cod.* tunc enim ad valorem requiritur, ut sit trina monitio previa. Pars 3. exprimitur in c. 1. c. 48. *citt.* Si tamen reus maliciosè latitaret, citatio, consequenter & monitio, fieri posset ad ejus domum, vel ad valvas Ecclesiæ, vel in alio loco publico, ubi spes foret, à reo cognoscendam effectuationem. c. 5. ut *lite non contig.* Clem. 3. de *lecl.* Pars 4. est clarè decisa in d. c. 1. Si tamen hæc duæ ultimæ conditiones non observentur, illicitè quidem seclusa iustà causâ procedatur, at probabilius non invalidè, ut committere docent Auctores ex c. 1. *citt.* contra Sayrum.*

Dico 5. A censura incurrenda excusetur tantum ignorantia tam juris quam facti, modo non sit crassa, supina, vel affectata, seu mortaliter peccaminosa. 2. sed etiam dubitatio, num actus sit sub censura prohibitus, modo post diligentem inquisitionem dubium deponi non potuerit. Item 3. metus gravis impellens ad agendum contra Legem Ecclesiasticam, vel Superioris sententiam, quæ alius actus non sit simul Jure Naturali aut Divino graviter prohibitus, & metus adhuc excuset operantem à peccato mortali. 4. denique expellatio legitima, antequam censuræ sententia lata sit, interposita. Pars 1. colligitur ex c. 2. de *Constit.* in 6. ibi: *sententia per jurata*

rumcunque Ordinariorum prolatis ligari volumus ignorantibus: dum tamen eorum ignorantia crassa non fuerit, aut supina. h. e. non graviter peccaminosa, qualis foret supina & crassa, ac multo magis affectata ignorantia, quâ aliquis studiose vellet ignorare legem sub censura prohibentem (quæ foret ignorantia *Juris*) vel factum suum esse tale, cui annexa sit censura, ut si studiosè nollet scire, eum, quem injuriosè percutit, esse Clericum v. g. (quæ foret ignorantia *facti*) hujusmodi enim ignorantia graviter culpabilis in Jure æquiparatur dolo & scientiæ. Ratio autem assertionis est, quia censure non fertur nisi ob peccatum mortale, & ob contumaciam: si ergo ignorantia excuset à peccato mortali, & à contumacia (sicut revera excusat, nisi sit crassa &c. & ignorans, cum non sit monitus, verè contumax dici nequit) non subiacet censuræ ignorans legem prohibentem, vel suo actui annexam esse censuram (licet sciat legis prohibitionem) seu ignorans, factum suum esse tale, quod censuræ sit obnoxium. Pars 2. sumitur inde, quod dictò modo dubius sit in possessione sui juris, quod consecutus est per Baptismum ad bona spiritualia, quibus privat censura. Pars 3. ex duplici ratione; partim quia Lex Humana non obligat cum gravis mali periculo aut metu; partim quia ex metu operans magis ex infirmitate, quam ex contemptu & contumacia, operari censetur. Addidi tamen, *modò actus non sit simul Jure Naturali aut Divino prohibitus* &c. si enim hoc esset, metus non excusaret à gravi peccato, ut si censura esset statuta in fornicationem, furtum, homicidium &c. vel si quidè actus per se esset quidem sub censura prohibitus à sola Ecclesia, v. g. comestio carnis die Veneris, si tamen quis per metum gravem adigeretur ad comedendam carnem in contemptum potestatis Ecclesiasticæ, comedens incurreret censuram; eò quod tali casu concurreret cum Lege Ecclesiastica Lex Naturalis & Divina, atque, cum ista urgeret in dicto casu, etiam urgeret prohibitio Ecclesiæ censuram infligentis, ut habet verior. Pars 4. patet ex c. 10. de Appellat. Si autem censuræ sententia jam sit lata, & tunc primum appelletur, appellatio habet quidem effectum devolutivum, non verò suspensivum, & sententia censuræ habet interim suam vim, donec à iudice appellato aliud decidatur. per c. 37. eodem.

II Oppones 1. In c. 2. cit. solum est sermo de ignorante particularia Statuta Episcopalia: ergo ignorantia Juris Communis non excusat à censura. 2. Latrones & fures &c. afficiuntur pœnâ Ordinariâ in foro & de Jure Civili, scilicet rotâ, laqueo &c. licet ignoraverint, suis delictis decretam esse hujusmodi pœnam à Jure: ergo ignorantia Juris nec excusat à pœnis & censuris Ecclesiæ. 3. Juxta nos irregularitas ex delicto contrahitur etiam ab ignorante, eam suo delicto, v. g. homicidio, esse à Jure annexam: ergo & censura. 4. Ignorantia Juris non facit, ut contractus à Jure invalidatus celebretur validè: ergo nec facit,

ut evitetur censura. 5. dubius, an sit absolutus à censura, quam scit se incurrissè, non est liber à censura: ergo nec dubius, an suum delictum, quod perpetrat, sit tale, cui est annexa à Jure censura. 6. metus non facit, ut non peccetur graviter agendo contra Legem, graviter de se obligantem, ut ait textus in c. 5. de his, quæ vi, ibi: licet metus attenuet culpam, quia tamen non eam prorsus excludit, cum pro nullo metu debeat quis mortale peccatum incurrere, excommunicationis labe credimus inquinari: ergo metus nunquam excusat à censura; cum nunquam excuset à peccato mortali. 7. censura non incurritur, nisi graviter peccetur contra Legem Ecclesiasticam: sed metus gravis semper tollit obligationem Legis Ecclesiasticæ: ergo, quotiescunque quis operatur ex metu gravi, nunquam incurrit censuram, licet cum Lege Ecclesiastica concurrat Naturalis aut Divina, eundem actum prohibens.

Ad 1. Cum sit par ratio in ignorantia Juris Communis, propter quam excusatur ignorans pœnam à Statutis Episcopalibus annexam actui, quem quis facit, fortè etiam prohibitum Jure Naturali aut Divino, ideo DD. communiter dispositionem dicti c. 2. extendunt etiam ad ignorantiam Juris Communis. Ad 2. *N. Conf. & parit.* nam illæ pœnæ sunt vindicativæ, & infliguntur non tam propter contemptum Legum Civilium & contumaciam, quam propter violationem Legis Naturalis, & rebellionem erga Legislatorem Deum: censura verò sunt pœnæ medicinales, ac præcisè ob contemptum Legis Ecclesiasticæ & ob contumaciam erga Ecclesiam feruntur. Ad 3. *N. iterum Conf. & parit.* quia irregularitas etiam ex delicto orta non est pœna principaliter (sicut tamen est censura) sed inhabilitas, vel, si esset principaliter pœna, non tamen esset medicinalis, sed vindicativa. Ad 4. *trans. Ant.* nam in quibusdam personis toleratur ignorantia Juris. *N. Conf.* quia Jura expressè noluerunt pœnas incurrere ab ignorantibus. c. 2. cit. bene tamen voluerunt contrahi inhabilitatem ad validè contrahendum. Ad 5. Rursus *N. Conf.* quia in priori dubio stat possessio pro censura, utpote quæ scitur esse inflicta, in posteriori autem stat possessio pro delinquente, & simul favor Juris d. c. 2. Ad 6. Ibi rescripsit Pontifex ad casum, quo quis communicavit ex metu cum excommunicato tali communicatione, ex qua resultabat contemptus Ecclesiæ, & enervatio disciplinæ Ecclesiasticæ, atque sic Lex Naturalis & Divina concurrebant cum Ecclesiastica, consequenter metus non excusabat à peccato mortali. Gonzal. ad d. c. n. 9. 10. Ad 7. *N. Min.* non enim est ratio dicendi, quod Ecclesia in casu metus gravis obligare desinat, stante adhuc obligatione Juris Naturalis aut Divini, imò est ratio dicendi, quod tali casu non desinat obligare Ecclesia, ut eruitur ex c. 2. & 5. cit.

Dico 6. Censuræ regulariter non tolluntur, nisi per absolutionem legitimi Superioris. 2. sed absolutio dari non debet, nisi censuratus prius ponat contumaciam, & satisfecerit par-

ti laxæ, vel de satisfactione cautionem idoneam præstiterit, ac (si absolutio est solennis) iuramentum de parendo mandatis Ecclesiæ, vel absolventis, h. e. de non committendo imposterum huiusmodi delicto. 3. non exigit absolute certa verba, sed sufficienti quæcunque signa, quibus significatur absolutio obtenta &c. 4. datam pro foro merè interno non tenetur Iudex Ecclesiasticus acceptare pro foro etiam externo, quamvis possit acceptare. Pars 1. quam tenet communis, fundatur in propositione 44. quam damnavit Alexander VII. sic sonantem: *quoad forum conscientie reo correcto, ejusque contumacia cessante cessant censure*; & in hac ratione, quia sine autoritate Ecclesiæ infligentis non contrahitur censura: ergo nec sine autoritate Ecclesiæ relaxantis & absolventis tollitur. arg. c. 1. de R. 7. cum absolutio respondeat ligationi. Unde non tollitur censura, quantumvis censuratus ad frugem redierit, contumacia posita latifecerit &c. nisi censura esset expressè lata, sub conditione emendationis & satisfactionis, h. e. quousque se emendaverit, vel donec satisfecerit; tunc enim hac posita desineret per se & sine nova absolutione; quia fuit lata sub hoc sensu: *posita emendatione absolutus sit*. Neque tollitur per mortem censurantis, nec plenè per mortem censurati. Quamprimum verò potest, debet (vel saltem decet) censuratus absolutionem petere; si enim per annum non petat, & sic in censura infordeat, ut Jura loquuntur, se facit suspectum de Hæresi, & Inquisitioni Hæreticæ subjectum. per Trid. s. 25. c. 2. de Ref. inf. Pars 2. suadetur indè, quia id exigit tum ordo Juris, tum jus partis læsæ: ergo absolutio, non præstata prius satisfactione, ubi aliquis est læsus, saltem illicita est, imò, si à Iudicè delegato detur, probabiliter etiam invalida, ut docet communior. Pars 3. ex eo capite, quia nulla in Jure præscribitur forma, certa verba: nec exigitur confessio Sacramentalis, nec præsentia absolventis: imò nihil verat, quo minùs absolutio à censuris dari etiam possit sub conditione de futuro contingenti, v. g. si satisfecerit intra octiduum censuratus; licet non expediat sub tali conditione absque justa causa impetiri. Interim tamen pro foro externo observandus est ritus absolventis in dicecessi, vel in Pontificali Romano, vel in c. 28. h. t. (nempe cum recitatione Psalmi Poenitentialis, Orationis Dominicæ, & alterius consuetæ) præscriptus; quamvis illius omisso absolutionem non reddat invalidam, imò nec graviter illicitam, ut notant DD. Pro foro autem interno hæc forma in usu est: *ego te absolvo à vinculo excommunicationis (si quidem absolvendus sit excommunicatus) quam incurristi propter causam N. & restituo te Sacramentis Ecclesiæ & communioni fidelium, in nomine Patris &c.* Si verò suspensus sit, dicitur: *ego te absolvo à vinculo suspensionis, quam incurristi propter causam N. & restituo te executioni tuorum Ordinum (Officiorum, Beneficiorum) in nomine Patris &c.* Si autem absolutio sit potestate delegata, præmitti con-

sueverunt hæc verba: *autoritate Omnipotentis Dei, SS. Apostolorum Petri & Pauli, & (si quidem sit delegatus Papæ) Sanctissimi Domini nostri N. in hac parte tibi concessa & mihi commissa, absolvo te &c.* Monacell. lo. cit. n. 71. Quod si quis pluribus sit ligatus censuris, adhibentur verba in plurali, *ab omnibus censuris*, vel *ab omni vinculo*, expressis simul causis, propter quas contractæ sunt: potest tamen tolli una censura relicta cæteris, cum non habeant necessariam connexionem inter se. Solet quandoque (& quidem pro foro interno ordinari) antequam proferantur verba absolutionis à peccatis, dari absolutio à censuris ad cautelam, ut vocant, quando nempe dubitatur, vel incertum est, an contractæ sint, vel validè posita, præsertim ne ob censuram occultum actus aliquis fiat invalidè, dicendo: *Domine noster Iesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius te absolvo à vinculo excommunicationis, quam incurristi propter crimen N. &c.* vel ante absolutionem Sacramentalem, in quantum possum, *& tu indiges, in nomine Patris &c.* Denique etiam dari quandoque solet absolutio à censuris ad reincidentiam, ut in praxi appellatur, h. e. ut absolutus à censura in eandem reincidat, si postea non præstet præstanda, quod contingit, vel quando quis absolvitur solum in ordine celebrandum actum, alias non permissum censurato, ut nempe hunc validè gerat, & postmodum iterum censurà ligatus sit: vel quando injungitur satisfactio pro debito pecuniario: vel quando quis ob mortis articulum, vel aliquod aliud impedimentum non potest absolvi ab eo, à quo per se deberet, sed ab alio, qui extra hunc casum non potest absolvere, hic & nunc tamen absolvitur cum onere, ut cessante periculo mortis vel impedimento cessante Superiore, non ut ab eo iterum absolvatur, cum jam plenè absolutus sit, sed ut mandatum de satisfaciendo, & parendo Ecclesiæ ab eo suscipiat, c. de cætero 11. c. quævis 18. h. t. talis enim, si se postea non sinit, cum commodè posset, reincident ipso facto in censuram. c. 22. eod. in 6. Si autem talis simpliciter & absque dicto onere, seu non cum reincidentia fuisset absolutus, non ipso facto reincident, sed opus esset sententiæ declaratoriæ Iudicis. Graff. Consil. 13. n. 7. lib. 5. to. 1. de sent. Excom. Partem 4. communiter amplectuntur Auctores cum Avila, Sayro, Laym, Monacell. n. 20. aliisque. Neque pro foro externo & contentioso sufficienter absolutionem à censura probat (schedula Confessarii. Pitking h. t. mem. n. Monac. n. 33.

Dico 7. Absolvere à censura, specialiter non reservata à Jure, vel ab homine, eam ferre per sententiam generalem, possunt non tantum illi, qui jurisdictionem in foro externo habent, ut Episcopi, alique Prælati, Abbates &c. suos subditos, sed 2. probabiliter etiam Parochi, & alii Confessarii, qui poenitentiam à mortalibus peccatis absolventi potestatem habent. 3. à censura autem lata ab homine per sententiam particularem, licet etiam specialiter reservata non sit, solus ille, qui eam

tulit, vel ejus successor, vel ferentis Superior pleno jure, vel denique horum delegatus. 4. a censura vero, specialiter reservata à Jure vel homine, pro utroque foro, tam interno quam externo, solus Author Juris, vel censura, ejusque successor, Superior, vel delegatus. 5. licet extraordinarie ab eadem absolutio permessa sit in articulo mortis cuivis Sacerdoti, sed cum reincidentia, seu præviò juramento (vel saltem promissione simplici) quo absolvendus se obliget, quòd, si convaluerit, se sistere velit reservanti, ut obedientem se ostendat, & mandatum, non novam absolutionem, de satisfaciendo ab eodem suscipiat; quo non præstato reincidet. 6. per accidens autem & ex privilegio à censuris in Jure, etiam in Bulla Cœnæ, reservatis Pontifici, & occultis, nec ad forum contentiosum deductis, pro foro conscientie absolvendi facultatem obtinent Episcopi, & horum Vicarii. 7. item Religiosi Mendicantes, exceptis tamen censuris in Bulla Cœnæ comprehensis.

Pars 1. quam tenent plerique omnes, claret, quia hoc ipso, quòd talis censura nemini sit reservata, omnibus censetur concessa potestas absolvendi, quibus competit potestas absolvendi à peccatis, quibus annexa est. c. nuper 29. h. t. Pars 2. quam defendit communior cum S. Thoma in suppl. p. 3. q. 24. a. 1. Innoc. Navar. Sylv. Suar. Avil. contra Abb. Covarruv. Sayr. Monacell. n. 15. quoad censuras à Jure latas sumitur ex c. 29. cit. & quoad censuras ab homine per generalem sententiam impositas colligunt aliqui ex c. 3. de Instit. & ex ratione, quòd generalis sententia æquivalet Statuto, adeoque Juri. Nec per talem absolutionem turbatur tribunal ferentis censuram, cum reus ab hoc nunquam nominatim citatus fuerit. Pars 3. quòd solus ille, qui per sententiam particularem infligit poenam censuræ, absolvere possit, ejusque successor &c. & nullus alius, evincitur inde, quia alias Judicium turbaretur jurisdictionis, vel contemneretur eorum auctoritas, uti notant plerique. Excipitur casus, quo reus, satisfacere paratus, autorem censuræ nequit accedere; tunc enim à Judice æquali, vel inferiore, cum onere sistendi cessante impedimento, rectè absolvitur. per c. 13. 26. 58. h. t. Quòd autem ipse Author censuræ possit absolvere, manifestum fit ex c. 11. §. præterea. de Offic. Ord. c. 1. §. 1. 35. ff. de R. J. Excipitur excommunicatio ab Ordinario lata in incendiarium; ea enim sit reservata Papæ. c. 19. h. t. De Successore constat ex can. 40. caus. 11. q. 3. §. c. 28. §. præterea de offic. deleg. quia successor censetur esse eadem persona cum antecessore, & sic eandem obtinet potestatem: nomine Successoris etiam venit Capitulum Sede vacante. De Superiore, & Delegato ferentis censuram, Successoris, ac Superioris per se patet; cum prior amplior, posterior eandem obtineat potestatem in ordine ad absolvendum: addidi autem, quòd pleno jure debeat esse Superior: & hinc Archiepiscopus subditos suorum Suffraganeorum extra actuale visitationem, & appella-

tionis casum, nequit absolvere censuratos speciali sententia à suo Episcopo. c. 16. de Prescript. c. 5. 7. h. t. in 6. Pars 4. quam teste Palao tenent omnes, fundatur in d. c. 29. Sic per se & regulariter nullus potest absolvere à censura Papæ reservata, nullus inferior à reservata Episcopo &c. nisi nempe id alicui concedatur per privilegium, consuetudinem, delegationem, aut etiam ab ipso Jure, à quo permittitur absolutio censuræ, Pontifici reservatæ, Episcopo, imò & Parocho, vel alij Confessario in casu, quo propter impedimentum nequeunt censurati adire Pontificem vel ejus Delegatum. c. 13. c. 58. cit. Pars 5. continetur in Trid. s. 14. c. 7. de Penit. Sacram. §. c. 22. h. t. in 6. Pars 6. in eodem Trident. s. 24. c. 6. de ref. ubi tamen excipitur hæresis, à qua per ipsos Episcopos, non per Vicarios suos, nisi his dent speciale mandatum, absolutio est impertienda; item excipitur homicidiū voluntarium, sed tantum quoad dispensationem in irregularitate ex eo orta. Pars 7. in Compendio Privilegiorum Societatis JESU v. Absolutio. Casus Bullæ Cœnæ excipiuntur apud Religiosos Mendicantes solum extra casum necessitatis, & impedimenti, uti docui ad tit. XXXVIII. de Penitentis n. 14. Et hæresis, licet sit casus Bullæ Cœnæ, in nostra Germania non videtur esse casus reservatus Pontifici, uti eod. tit. n. 12. annotavi, saltem quoad Mendicantes Religiosos, uti observavi tit. VII. de Hæreticis n. 18.

Ut autem constet, quinam casus & censuræ sint reservatæ Pontifici in famigerata Bulla Cœnæ, & quia ejusdem Bullæ frequentissima apud Auctores, atque à nobis per omnes Juris Canonici libros hucusque mentio facta est, placeat illius tenorem, à P. La Croix lib. VI. p. 2. n. 2. 205. verbatenus expressum, huc apponere.

BULLA COENÆ.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia -- Nos igitur, quibus nihil optabilius est, quam Fidei inviolatam integritatem, publicam pacem & justitiam, Deo auctore, tueri, vetustum & solennem hunc morem sequentes,

§. 1. Excommunicamus, & anathematizamus, ex parte Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Nostrâ quoscunque Hussitas, Wiclephitas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Ugonotos, Anabaptistas, Trinitarios, & à Christiana fide apostatas, ac omnes & singulos alios hæreticos quocunque nomine censeantur, & cujuscunque sectæ existant, ac eis credentes, eorundemque receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorundem libros hæresim continentes, vel de Religione tractantes, sine auctoritate nostra & Sedis Apost. scienter legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quavis causa publice, vel occulte, quovis ingenio, vel colore, nec non Schismaticos, & eos, qui se à nostra, & Rom. Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, cujuscunque status, gradus, seu conditionis fuerint: Universitates verò, Collegia, & Capitula, quocunque nomine nuncupentur, interdicimus: ab ordinationibus, seu mandatis nostris, ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum Concilium appellantes: nec non eos, quorum auxilio, consilio, vel favore, appellatum fuerit.

Eee 3

§. 3.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Cursarios, ac Latrunculos maritimos, discurrentes Mare nostrum, præcipue à Monte Argentario usque ad Tarracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores, & defensores.

§. 4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui Christianorum quorumcunque navibus, tempestate, seu in transversum (ut dici solet) iactatis, vel quoquo modo naufragium passis, live in ipsis navibus, live ex eisdem ejecta in mari, vel in litore inventa, cujuscunque generis bona, tam in nostris Tyrheni, & Adriatici, quam in cæteris cujusque maris regionibus, & litoribus, furripuerint: ita ut nec ob quodcunque privilegium, consuetudinem, aut longissimi, etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quencunque prætextum excusari possint.

§. 5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris suis nova pedagia, seu gabellas, præterquam in casibus sibi à Jure, seu ex speciali Sedis Apostolicæ licentia permittas imponunt, vel augent, seu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

§. 6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios litterarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, ac Supplicationum, gratiam, vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vice-Cancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem Rom. Pontificis signatarum, necnon falsò fabricantes litteras Apostolicas, etiam in forma Brevis, & etiam falsò signantes Supplicationes hujusmodi sub nomine Rom. Pontificis, seu Vice-Cancellarij, aut gerentium vices prædictorum.

§. 7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes & inimicos, vel Hæreticos per nostras, live hujus sanctæ Sedis sententias expressè & nominatim declaratos, deferunt, seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniæque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, ligamina, cannabem, funes, tam ex ipso cannabe, quam aliâ quacunque materiâ, & ipsam materiam aliâque hujusmodi, quibus Christianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per se, vel alios de rebus statum Christianæ Reipub. concernentibus, in Christianorum perniciem, & damnum ipsos Turcas, & Christianæ Religionis inimicos, necnon Hæreticos, in damnum Catholicæ Religionis, certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstant. Non obstantibus quibuscunque privilegijs, quibusvis personis, Principibus, Rebus publicis, per Nos, & Sedem prædictam hæcenus concessis, de hujusmodi prohibitione expressam mentionem non facientibus.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impediētes, seu invadentes eos, qui victualia, seu alia ad usum Rom. Curie necessaria adducunt, ac etiam eos, qui, ne ad Rom. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, seu perturbant, seu hæc facientes defendunt, per se, vel alios, cujuscunque fuerint ordinis, præminentie, conditionis, & status, etiam si Pontificali, seu Regali, aut aliâ quavis, Ecclesiastica, vel mundanâ, præfulgeant dignitate.

§. 9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem, suâ, vel aliorum operâ interficiunt, mutilant, spoliunt, capiunt, detinent; necnon illos omnes, qui jurisdictionem ordinariam, vel delegatam, à Nobis, vel nostris iudicibus non habentes, illam sibi temerè vendicantes, similia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

§. 10. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu deprædantes Romipetas, seu Peregrinos ad Urbem causâ devotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, & his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

§. 11. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos Sedisque Apostolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à suis Diocesibus, Territoriis, Terris, seu

Dominijs ejicientes: necnon ea manantes, vel manentes, seu præstantes in eis auxilium, consilium, vel favorem.

§. 12. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel per alios, personam Ecclesiasticam quascunque, vel saculares ad Romanam Curiam super eorum causis, & negotijs recurrentes, ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, advocatos, procuratores, & negotios seu etiam Auditores, vel Judices super dicta causa, vel negotijs deputatos, occasione casualium, vel negotiorum hujusmodi occidunt, seu quoquo modo percutiunt, bonis spoliunt, seu qui per se, vel per alios directè, vel indirectè, delicta hujusmodi committunt, exequi vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem præstare non verentur, cujuscunque præminentie, & dignitatis fuerint.

§. 13. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes tam Ecclesiasticos, quam seculares, cujuscunque dignitatis, qui prætexentes frivolam quandam appellationem à gravamine, vel futura executione litterarum postolicarum, etiam in forma Brevis, tam gratias, quam iustitiam concernentium: nec non citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum, executorialium, & aliorum decretorum, à Nobis, & à Sede prædictâ, seu Legatis, Nuntijs, Præfidentibus, Pæfidi nostri & Camera Apostolicæ Auditoribus, Consilijs, aliisque iudicibus, & Delegatis Apostolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanaverint, aut alias ad Curiam seculares, & laicam potestatem recurrunt, ab ea, in stante etiam Fisci Procuratore, vel Advocato, appellaciones hujusmodi, admitti, ac litteras, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, & alia prædicta, capi, & teneri faciunt, quive illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, & consensu, vel examine executioni demandant, aut ne Tabelliones, & Notarij, super hujusmodi litterarum & processuum, executione instrumenta, vel alia conficere, aut confecta parti, cuius interest, tradere debent, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, seu eorum Agentes, consanguineos, affines, familiares, notarios, executores, & subexecutores litterarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex civitatibus, locis, & Regnis ejiciunt, bonis spoliunt, perterrescunt, concutunt, & comminantur per se vel alium, seu alios, publicè, vel occultè, quive alias quibuscunque personis, in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotio prosequendis seu gratijs, vel litteris, impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recurram habeant, seu gratias ipsas, vel litteras à dicta Sede impetrent, seu impetratis utantur, directè vel indirectè prohibere, hæc, seu mandare, vel eas apud se, aut Notarios, seu Tabelliones, vel alias quomodolibet retinere prædicant.

§. 14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui per se, vel alios, auctoritate propriâ, ac defacto, quorumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & litterarum Apostolicarum præsentium, beneficiorum, & decimarum, ac alias causas spirituales, & spirituales annexas, ab Auditoribus, & Committariis nostris, aliisque iudicibus Ecclesiasticis avocant, & eorumve cursum, & audientiam, ac personas, capitula, conventus, collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitione tanquam iudices interponunt: quive partes adices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad revocandum, & revocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias litteras: eas decretas, & ad faciendum, vel consentiendum eas, contra quos tales inhibitiones emanarunt, a celsis, & poenis in illis contentis absolvi per statum, vel alios, compellunt, vel executionem litterarum Apostolicarum, seu executorialium, processuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id favorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætextuum, seu etiam donec ipsa ad Nos informandos, nisi supplicatione applicaverint, ad supplicari fecerint, nisi supplicatione hujusmodi coram Nobis, & Sede Apostolicâ legitime prosequantur, etiam si talia committentes fuerint. Præfidentes Cancellarium, Consiliorum, & Parlamentorum Cancellarij, Vicecancellarij, Consiliarij ordinarij vel extraordinarij.

traordinarij quorumcunque Principum secularium, etiam Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunque præfulgeant dignitate, vel Archi-Episcopi, Episcopi, Abbates, Commendatarij, seu Vicarij fuerint.

§. 15. Quive ex eorum præfesso officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcunque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quorumcunque coram se ad suum tribunal, Audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentum, præter juris Canonici dispositionem, trahunt vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè, quovis quæsito colore; necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmatias, seu quavis alia decreta in genere, vel in specie ex quavis causa, & quovis quæsito colore, ac etiam prætextu cuiusvis consuetudinis, aut privilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinaverint, & publicaverint: vel factis, & ordinatis usi fuerint, unde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quovis modo restringitur, seu nostris & dictæ Sedis, ac quorumcunque Ecclesiarum iuribus, quomodolibet directè, vel indirectè, tacite, vel expresse præjudicatur.

§. 16. Necnon qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscumque iudices Ecclesiasticos Ordinarios quomodolibet hæc de causa directè, vel indirectè, carcerando, vel molestando eorum agentes, procuratores, familiares, necnon consanguineos & affines, aut alias impediant, quo minus sua jurisdictione Ecclesiastica contra quoscumque utantur, secus dum quod Canones, & sacre Constitutiones Ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præsertim Tridentini, statuant; ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinarij, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunque sententias, & decreta, aut alias fori Ecclesiastici iudicium eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias seculares recurrunt; & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam poenalia, Ordinariis, & delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant, eos quoque, qui hæc decernunt & exequuntur, seu dant auxilium, consilium, patrocinium, & favorem in eisdem.

§. 17. Quive jurisdictiones, seu fructus, redditus, & proventus ad Nos, & Sedem Apostolicam, & quascunque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes usurpant, vel etiam quavis occasione, vel causa, sine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequantur.

§. 18. Quive collectas, decimas, talleas, præstantias, & alia onera clericis, prælati, & alijs personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & proventibus huiusmodi absque simili Romani Pontificis, speciali, & expressa licentia, imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam à sponte dantibus, & concedentibus, recipiunt, necnon qui per se, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem præstare non verentur, quuscunque sint præminentia, dignitas, ordinis, conditionis, aut status, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicunque, etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquo modo Præsidentes, Consiliarij, & Senatores, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innovantes decreta super his per Sacros Canones, tam in Lateranensi novissime celebrato, quam Concilij generalibus edita, etiam cum censuris, & poenis in eis contentis.

§. 19. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscumque Magistratus, & Iudices, Notarios, Scribas, Executores, Subexecutores quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas Ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo, sine speciali, specifica, & expressa huius sanctæ Sedis Apostolicæ licentia, quique

huiusmodi licentiam ad personas, & casus non expressos extendunt, vel alias illa perperam abutuntur, etiam si talia committentes fuerint Consiliarij, Senatores, Præsidentes, Cancellarij, Vicecancellarij, aut quovis alio nomine nuncupati.

§. 20. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, seu alios directè, vel indirectè sub quocunque titulo, vel colore invadere, destruere, occupare, ac detinere præsumpserint, in totum, vel in partem, Almam Urbem, Regnum Sicilia, Insulas Sardinia, & Corsica, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Thufcia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venayinum, Sabinensem, Marchiam Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & maritimas Provincias, illarumque Terras, & loca, ac Terras specialis commissionis, Arnulphorum, Civitatesque nostras Bononiam, Casenam, Ariminum, Beneventum, Perusium, Avenionem, Civitatem Castellum, Tuderum, Ferrariam, Comacium, & alias Civitates, Terras, & loca, vel iura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, distæque Romanæ Ecclesiæ mediæ, vel immediata subiecta, necnon supremam jurisdictionem in illis Nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ competentem de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare varijs modis præsumunt, nec non adhærentes, fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes.

§. 21. Volentes præfentes nostros processus, ac omnia, & quacunque his litteris contenta, quousque alij huiusmodi processus, à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente fiant, aut publicentur, durare, in quosque effectus omnino fortiri.

§. 22. Cæterum à prædictis sententijs nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, satisfaciendo cautione præbita, absolvi possit, etiam prætextu quarumvis facultatum, & indultorum quibuscumque Ecclesiasticis, Secularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarium regularibus, etiam Episcopali, vel alia maiori dignitate præditis, ipsisque Ordinibus, & eorum Monasterijs, Conventibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegijs, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus & locis pijs, necnon Laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per Nos, & dictam Sedem, ac cuiusvis Concilij decreta verbo, litteris, aut alia quacunque scripturâ in genere, & in specie concessorum, & innovatorum, ac concedendorum, & innovandorum.

§. 23. Quod si forte aliqui contra tenorem præsentium talibus excommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententiâ innotamus, gravius contra eos, spiritaliter & temporaliter, prout expedire noverimus, processuri.

§. 24. Declarantes, ac protestantes, quancunque absolutionem, etiam solenniter per Nos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus comprehensos, nisi prius à præmissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi, desisterint: ac quoad eos, qui contra Ecclesiasticam libertatem, ut præmittitur, statuta fecerint, nisi prius statuta, & ordinationes, constitutiones, pragmatias, & decreta huiusmodi publice revocaverint, & ex Archivis seu capitularibus locis aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri & cassari, ac nos, de revocatione huiusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per huiusmodi absolutionem, aut quoscunque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam nostram, vel Successorum nostrorum quancunque tempore continuatam, in præmissis omnibus & singulis, ac quibuscumque iuribus Sedis Apostolicæ ac S. R. E. undeconque, & quancunque quæsitis, vel querendis, nullatenus præjudicari posse aut debere.

§. 25. Non obstantibus privilegijs, indulgentijs, indultis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus, supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus alijs cuiuscunque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, & præminentia fuerint, etiam si, ut præmittitur, Pontificali,

ficali, Imperiali, Regali, seu quavis Ecclesiastica, & mundana præfulgeant dignitate: vel eorum Regnis, Provinciis, Civitatibus, seu locis à prædicta Sede, ex quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & sub quavis alia forma, & tenore, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatarum derogatorijs concessis, etiam continentibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdicti non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de privilegijs, indulgentijs, & indultis huiusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus proprijs, cognominibus & dignitatibus eorum, mentionem, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac præscriptionibus quantumcunque longissimis, & alijs quibuslibet observantijs, scriptis, vel non scriptis, per quæ contra hos nostros processus, ac sententias, quominus includantur in eis, se juvare valeant, vel tueri.

Quæ omnia quoad hoc, eorum omnium tenores, ac si ad verbum, nihil penitus omisso, infererentur, præsentibus, pro expressis habentes, penitus tollimus, & omnino revocamus, cæteraque contraria quæcunque.

§. 26. Ut verò præsentibus nostri processus ad publicam omnium notitiam facilis deducantur, chartas, seu membranas processus ipsos continentes, valvis Ecclesiæ S. Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostoli de Urbe appendi faciemus, ut ij, quos processus huiusmodi concernunt, quod ad ipsos non pervenerint, aut quod ipsos ignoraverint, nullam possint exculpationem prætere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

§. 27. insuper, ut processus ipsi, & præsentibus litteræ, ac omnia, & singula in eis contenta ed fiant notiora, quod in plerisque Civitatibus, & locis fuerint publica, universis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archi-Episcopis, Episcopis & locorum Ordinarijs, & Prælatibus ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, ut per se, vel per alium, seu alios præsentibus litteras, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, semel in anno, aut, si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesijs suis, cum in eis major populi multitudo ad divina conveniret, solenniter publicent, & ad Christi fidelium mentes reducant, nuntient, & declarant.

§. 28. Cæterum Patriarchæ, Archi-Episcopi, Episcopi, alique locorum Ordinarij, & Ecclesiarum Prælati, Rectores, cæterique curam animarum exercentes, ac Presbyteri sæculares, & quorumvis Ordinum regulares, ad audiendas peccatorum Confessiones, quavis auctoritate deputati, transumptum præsentium Litterarum penes se habeant, easque diligenter legere, & percipere studeant.

§. 29. Volentes earundem præsentium transumptis, etiam impressis, Notarij publici manu scriptis, & sigillo iudicis ordinarij Romanæ Curie, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem in iudicio, & extra illud ubique locorum adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innovationis, declarationis, protestationis, sublationis, revocationis, commissionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ &c.

16 Quoniam verò multæ Censuræ, tum in Corpore Juris, tum in Extravagantibus comprehensæ, præsertim latæ sententiæ, sunt reservatæ Summo Pontifici, à quibus per se & ordinariè inferioribus non licet absolvere, aliæ autem non reservatæ, tam quæ sunt latæ, quam quæ sunt ferendæ, contra varios Fidelium status, ideo è re fore, & Lectoribus non ingratum existimo, si illarum catalogum hic refe-

ram, quem accuratè contextunt, & pluribus explicant Suarez, Filiucius, Palao, omnes de Censuris: item Barbosa de Offi. & potest. Episcopi allegat. 50. & Monacella p. 3. formularij Legalis Præfati Preludio, ex quibus dictas censuras sine deductione, & solum quoad rem ipsam succinctè recitabo, brevitatatis, ut semper, studiosus. Ut autem ordinatè procedam, prius recensbo Excommunicationes, dein Suspensiones, ac tandem Interdicta, quæ sunt tres species Censurarum, & ceteræ aliæ. Ante alias autem Excommunicationes Juris ob oculos ponam illas, quæ comprehenduntur in Bulla Cœnæ, circa quam advertito cum Augustino Michel in tract. de Leg. & mortificationis, quamvis non desint, qui cum Friderico à Sommeting in introducit. in Universum Jus l. 1. tit. 2. n. 75. dicant simpliciter, eam in Germania non habere auctoritatem, quia ibi promulgata & recepta non est, hanc tamen sententiam mihi semper vilam esse improbabilem, perniciosam, scandalosam, & Sanctissimæ Sedi injuriosam; si enim hæc Lex recepta non sit, nec auctoritatem habeat, quæ tanta cum solennitate quotannis à tempore Pauli V. promulgatur & innovatur, quæ tandem erit recepta in Germania, & auctoritatem habebit? Certè promulgatio in Germania negari nequit, cum soleat inferi omnium diocesium Germaniæ Ritualibus, & alioquin Confessionalibus jussu Ordinariorum adigi: nec est contraria consuetudine abrogata, ut constat tum ex praxi Curiarum Ecclesiasticarum, quæ emergentes contra Immunitatem Ecclesiasticam, quæ maximum ex hac Bulla subsidium habet, Casus juxta eam decidunt, tum ex usu Sacri tribunalis Pœnitentiæ, ubi nullus Confessarius audeat absolvere obstrictum peccatò in Bulla Cœnæ contentò. Id non improbabile puto, quod apud nos quoad omnia & in omni rigore recepta non sit. Sic enim Laym. to. 1. l. 2. tr. 1. c. 15. n. 4. communiter receptus à Scriptoribus Germanis docet de libris Hæreticorum (non ex instituto de Religione tractantibus, sed obiter tantum hæresim continentibus) dicens: verumtamen in partibus nostris Septentrionalibus Bullariis hæc constitutio secundum talem rigorem recepta non est.

CATALOGUS EXCOMMUNICATIONUM.

Latæ & Reservatæ in Bulla Cœnæ.

1. Contra Hæreticos, eorundemque Credentes, & Fautores, ac Schismaticos, item eos, qui legunt, retinent, imprimunt, aut defendunt libros Hæreticorum, de Religione tractantes, vel Hæresim continentem.
2. Contra eos, qui appellant à Pontifice ad futurum Concilium.
3. Contra Piratas in Mari Romano, eorundemque Fautores.
4. Contra eos, qui furripiunt bona naufragorum.
5. Qui ponunt, augent, exigunt nova & injusta tributa, pedagia, & gabellas.
6. Qui falsificant litteras Apostolicas.
7. Qui deferunt equos, arma, aliaque instrumenta, & sive Bellicis idonea, ad Turcas, aliosque infidelium, item qui eis (etiam Hæreticis non tolerantibus)

statum Reipublicæ Christianæ in hujus perniciem, aut alio modo consilium, auxilium, favorem præstant.

9. Qui impediunt, ne Curæ Romanæ viſualia, aliæque necessaria deferantur.
10. Qui vulnerant, detinent, deprædantur &c. accedentes, vel recedentes à Romana Sede, vel in Curia Romana commorantes.
11. Qui vulnerant, detinent, spoliant &c. Romipetas, & peregrinos accedentes ad Urbem, vel ibi commorantes, aut ab ea recedentes.
12. Qui vulnerant, percutiunt &c. Cardinales, vel alios Prelatos & Legatos Sedis Apostolicæ.
13. Qui percutiunt, spoliant &c. recurrentes ad Romanam Curiam pro suis negotijs.
14. Qui à gravamine, & executione litterarum Apostolicarum frivole appellat, aut alias ad Curias Sæculares recurrunt, vel accedentes ad Romanam Curiam pro expeditione negotiorum & gratiarum impediunt.
15. Qui causas à Judicibus Ecclesiasticis avocant, vel eorum cursum, & executionem litterarum Apostolicarum impediunt.
16. Qui trahunt, vel trahi curant personas Ecclesiasticas ad sæculare tribunal, item qui conduunt quovis modo vel quæſito colore Statuta libertati Ecclesiasticæ repugnancia, aut iisdem utuntur.
17. Qui impediunt, ne Prælati Ecclesiastici sua jurisdictione utantur.
18. Qui sine legitima Superiorum licentia usurpant, vel lequeſtrant redditus, fructus, & proventus ad Pontificem, vel alias personas Ecclesiasticas pertinentes.
19. Qui imponunt decimas, collectas, aut alia onera personis Ecclesiasticis.
20. Judices Sæculares, qui in causis capitalibus, seu criminalibus Clericorum se interponunt.
21. Qui occupant bona aut terras Ecclesiæ Romanæ, vel supremam ejus jurisdictionem usurpant.

Qui ab his censuris extra articulum mortis, & secluso privilegio vel speciali facultate, absolvent, ipso jure excommunicantur, & absolutio est invalida: quæ quidem excommunicatio non est reservata, nisi quis absolvet sub prætextu privilegij, quod non habet, ut declarat Clemens VIII. approbans decretum S. Congreg. Episc. & Regular. anno 1601. apud Piasc. p. 2. c. 1. art. 3.

18 Excommunicationes in reliquo jure Pontifici reservatæ.

Contra Omnes.

1. Percutientes Clericum, vel Monachum. c. si quis suadente 17. q. 4.
2. Perseverantes per annum in excommunicatione lata à Delegato Papæ. c. querenti de Offic. deleg.
3. Falsarios litterarum Apostolicarum. c. ad falsarium. de crim. falsi.
4. Habentes litteras Apostolicas falsas, & illas non destruentes. c. dura. eod.
5. Incendiarios à Judice excommunicatos, & denunciatos. c. tua nos. de sent. excomm.
6. Sacrilegos effractores Ecclesiarum. c. conquesti. eod.
7. Communicantes in crimine cum excommunicatis à Papa. c. nuper. eod.
8. Eligentes potentia insignem in Senatorem Romanum. c. fundamenta. de elect. in 6.
9. Vexantes eos, qui censuram in aliquos tulerunt. c. quicunque. de sent. excomm. in 6.
10. Absolutos ab excommunicatione sub conditione, & non implentes. c. eos, qui. ibidem.
11. Offendentes Cardinales. c. solici. de pen.
12. Exigentes tributa à personis Ecclesiasticis. c. Clericis. de immunit. in 6.
13. Violantes Interdictum modis prohibitis. Clementina Gravis de sent. excomm.
14. Falsificantes moneta Regis Galliarum. Extravag. Joan. XXII. Prodiens de crim. falsi. Lib. V. R. P. Pichier.

15. Exenterantes corpora defunctorum. Extravag. 2. de sepult.
16. Violantes Interdictum Sedis Apostolicæ. Extravag. & si de pen.
17. Conspirantes in personam Romani Pontificis. Ibid.
18. Dantes, & recipientes ob ingressum Religionis. Extravag. Commun. 1. de Simon.
19. Simoniacos in Ordine, & Beneficio. Extravag. 2. eod.
20. Taxantes opinionem de Immaculata Conceptione Beatæ Mariæ Virginis. Extravag. Grave de Reliq.
21. Dantes, & recipientes pro gratia, aut justitia apud Sedem Apostolicam. Extravag. 1. de sent. excomm. Bulla Bonifacij VIII. 1. & Greg. XIII. 24.
22. Offendentes Rectores, seu Præfides Provinciæ Marchiæ Anconitanæ. Extravag. Joan. XXII. Dierum de pen.
23. Occupantes bona Cardinalium tempore Conclavis. Bulla 16. Leonis X.
24. Mentientes personas in literis Apostolicis, ut earum expeditionem gratis assequantur. Bulla Leonis X. 27.
25. Impedientes executionem litterarum Sac. Pœnitentiariæ. Bulla Julij III. Rationi congruit 1.
26. Simulantes, & supponentes, se alios esse, pro obtinendis Beneficiis à Dataria. Bulla 12. Pauli IV. Inter ceteras.
27. Committentes duellum, & illud consulentes. Concil. Trident. c. 19. sess. 25. de reſor. Bulla Clem. VIII. 11. Illius vices.
28. Mittentes litteras, aut Nuncium in Conclavi, vel inde recipientes. Bulla Pij IV. 63. In eligendis.
29. Occupantes bona Ecclesiarum, Montium Pietatis, seu alterius loci Pij: vel impediendes, ne ab ijs, ad quos jure pertinent, percipiantur. Concil. Trid. c. 11. sess. 22. de reſor.
30. Fœminas ingredientibus Clausuram Monasteriorum Regularium sub prætextu privilegij. Bulla Pij V. 20. Regularium.
31. Fœminas, & masculos ingredientibus septa Monasteriorum Monialium prætextu licentiarum in casibus non necessariis. Greg. XIII. Bulla 28. Ubi gratia.
32. Suadentes Papæ, ut alienet vel infuset loca Status Ecclesiæ. Bulla Pij V. 35. Admonet Nos.
33. Capiendes, & retinendes Christianos habitantes inter Turcas, & illorum bona diripientes, aut remigare cogentes. Bulla Pij V. 149. Licet.
34. Non revelantes conspiratores, & insidiatores contra Cardinales. Bulla ejusd. Pontif. 93. Infelices.
35. Publicantes Indulgentias, & facultatem dantes eligendi Confessores ijs, qui aliquid solvunt. Bulla ejusd. Pontif. 99. Quam plenum.
36. Accipientes, & retinendes fructus Beneficii vacantis, vel impediendes Beneficii possessionem non solventibus dulciaria, sive aliam solutionem. Bulla ejusd. Pontif. 104. Durum nimis.
37. Facientes jurare illicita, & contraria libertati Ecclesiasticæ. Bulla Gregor. XIII. 93. Inter Apostolicas.
38. Diripientes animalia, & bona, vel illa furata ementes ex Statu Ecclesiastico. Bulla ejusd. Pontif. 98. Non sine.
39. Violantes immunitatem Ecclesiarum. Bulla Greg. XIV. 7. Cum alijs.
40. Docentes posse fieri confessionem Sacramentalem in absentia per litteras. Bulla Clem. VIII. 87. Sanctissimus.
41. Extrahentes frumentum, blada, legumina, & oleum extra Statum Ecclesiasticum sine licentia. Paulus V. Bulla 12. Inter gravissimas.
42. Docentes, aut defendentes etiam disputativè opiniones damnatas. Decreta S. Congreg. S. Officii annis 1665. 1666. 1679. & 1690. emanata.

Contra Clericos.

43. Participantes in Divinis cum excommunicato à Papa. c. significavit de sent. excomm.
44. Inducentes ad jurandum de eligenda, vel de electa non immutanda sepultura in eorum Ecclesiis. Clem. Cupientes S. Sane de pen.
45. Commissarios, seu Delegatos interponentes Decretum per gratiam, aut timorem, vel sortem, in alienatione

fff

tionem bonorum Ecclesiarum, aut per alios fieri alienationem dolose procurantes. *Bulla 2. Pauli II. Cum in omnibus.*

46. Prædicatores non servantes Decreta pro eis lata in Concilio Lateranensi. *Bulla Leonis X. 21. Superne.*
47. Retinentes Beneficia in confidentiam. *Bulla Pij IV. 85. Romanum Pontificem. Bulla Pij V. 85. Intolerabilis.*
48. Absolventes sub prætextu privilegiorum à casibus Bullæ Cœnæ, vel Ordinariis reservatis. *Decretum S. Congr. Episc. & Regular. à Clem. VIII. approbatum anno 1601.*
49. Trahentes personas Ecclesiasticas ad forum laicale. *Bulla Martini V. 10. Ad reprimendas.*
50. Consentientes usurpationibus bonorum Ecclesiasticorum. *Concil. Trid. Cap. XI. sess. 22. de reformatione.*

Contra Regulares.

61. Administrantes Sacramenta extremæ Unctionis, & Eucharistiæ infirmis, vel matrimonia solemnizantes sine licentia Parochi. *Clem. 1. de privilegio.*
62. Absolventes sub prætextu privilegiorum à casibus Bullæ Cœnæ, vel Ordinariis reservatis. *Decretum Clem. VIII. ut supra.*
63. Euntes ultra mare sine licentia Superiorum. *Extravag. Ad nostram de Regular.*
64. Mendicantes transeuntes ad non Mendicantes. *Extrag. Viam. ibid.*
65. Moniales exeuntes de Claustro absque licentia. *Bulla Pij V. 8. Decori.*
66. Superiores non denunciante Religiosos, qui sunt suspecti de hæresi, Inquisitoribus, vel Ordinariis locorum. *Bulla Pauli V. 26. Romanus Pontifex.*
67. Minores de Observantia subornantes vota in electionibus. *Bulla Pij V. 128. Pastoralis.*
68. Clausuales recipientes Minimos sine licentia Papæ. *Bulla Julij II. Virtute conspicuus, extra Bullarium.*
69. Tertiarios portantes habitum Minorum. *Bulla Leonis X. Licet alias, extra Bullarium.*
70. Minores admittentes in eorum Ecclesiis tempore Interdicti ad Divina Fratres, & Sorores Tertij Ordinis. *Clem. Cum ex eo. de sent. excom.*
71. Clericos Regulares Societatis JESU, discedentes sine licentia à Societate, etiam si prætextu melioris frugis transeant ad alium Ordinem (exceptis Cartusianis) *Bulla Gregorii XIII. 89. Ascendente.*
72. Clericos Regulares Congregationis de Somascha, transeuntes ad archiorem sine licentia Superioris (exceptis Capucinis, & Cartusianis) illorumque receptores. *Sixtus V. Bulla 4. Equum.*
73. Inducentes ad iurandum de eligenda, vel de electa non mutanda Sepultura in eorum Ecclesiis. *Clem. Cupientes S. Sanè de pœa.*

Contra personas publicas.

64. Prælatos vexantes censuris commorantes in servitio Papæ. *Extravag. 3. de privilegio.*
65. Cardinales contravenientes in electione Pontificis. *Bulla Julij II. 3. Cum tam Divino.*
66. Cardinales revelantes ea, de quibus Papa eis silentium indixit. *Bulla Leonis X. 7. §. 31. Et quotiescunque.*
67. Episcopos, qui conferunt Beneficia contra præscriptum Bullæ Pij V. in eorum manibus resignata. *Bulla 58. Quanta.*
68. Cardinales ambientes Papatum, & Simoniacos ejus causa. *Pauli IV. Bulla 16. Cum secundum.*
69. Cardinales Simoniacos in Beneficiis. *Bulla Pij V. 85. Hodie in Confessorio.*
70. Judices, Officiales Laicos, ac Prælatos Ecclesiasticos, trahentes personas Ecclesiasticas ad forum laicale. *Bulla Martini V. 10. Ad reprimendas.*
71. Dominos temporales, qui in terris eorum, suppositis Interdicto, cogunt celebrare, & audire Divina Officia. *Clem. Gravis de sent. excom.*
72. Officiales, ac Dominos temporales, bannientes, seu facientes, & mandantes banniri, personas Ecclesiasticas. *Bulla Urbani VI. 3. Quia sicut.*
73. Officiales, Judices, & Dominos temporales percuientes, vel bannientes Episcopos, vel hæc mandan-

tes, aut facta ab aliis ratificantes. *Clem. 1. de pen.*

74. Principes, & Dominos temporales, concedentes locum, vel permittentes duellum in Terris suis. *Concil. Trid. sess. 25. de reformatione. c. 19. Bulla Clem. VIII. 11. Illis vices.*
75. Episcopos, & Inquisitores, eorumque substitutos, qui faciendo, vel omittendo, contra diffinitos de hæresi, delinquant in Officio. *Clem. Multum S. Verum de hæret.*
76. Officiales, & Ministros Cameræ Apostolicæ non reddentes integra computa. *Bulla Pauli III. 40. Cum sicut.*
77. Gubernatores Civitatum, & locorum Status Ecclesiastici, recipientes munera, præter concessa. *Bulla Pauli II. 3. Munera.*

Excommunicationis Juris non Reservatæ.

Contra omnes.

1. Qui ex Magistris aut Scholaribus Bononiæ cedunt domos alterius Doctoris aut Scholaris. *c. 1. de locato.*
2. Qui ratas habent collationes Ordinum & Beneficiorum a Scholaribus. *c. 1. de Schismat.*
3. Qui vexant Ecclesiasticos, quod non elegerint eum, pro quo rogabatur. *c. sciatis, de Elect. in 6.*
4. Qui titulo regalæ aut defensionis occupant bonas Ecclesiæ vacantes. *c. Generali eod.*
5. Qui tanquam directores præfident electionibus Monialium, & discordias fovent. *c. indemnitate eod.*
6. Qui procurant, ut Conservatores Regularium immisceant in aliis, quam in manifestis injuriis & violentiis. *c. fin. de off. deleg. in 6.*
7. Qui extorquent absolutionem à censuris per vim metum. *c. 1. de his, qua vi &c. in 6. Et absolutio nulla.*
8. Qui ex Judicibus accedunt ad mulieres ex causis ad excipiendum testimonium. *c. 2. de iudic. in 6.*
9. Qui ex Laicis compellunt Ecclesiasticos, ut suscipiant jura Ecclesiæ. *c. 2. de reb. Eccles. non alien. in 6.*
10. Qui exigunt pedagia &c. ab Ecclesiasticis penitentibus. *c. 4. de Censib. in 6. Videtur nunc reservata in Bulla Cœnæ can. 18.*
11. Qui docent Jus Civile, vel Medicinam, Religiosos habitum dimittentes. *c. 2. Ne Clerici in 6.*
12. Qui sepeliunt hæreticos in loco sacro scienter. *c. 2. de hæret. in 6.*
13. Qui mandant interfici Christianum per Assassinos. *c. 1. de homicid. in 6.*
14. Qui concedunt, vel concessas repressilias extendunt adversus Ecclesiasticos. *c. un. de injur. in 6.*
15. Qui sequestrum ab Ordinario super beneficio illud impediunt, vel fructus occupant. *Clem. un. de sequestr. posses.*
16. Qui tempore interdicti, vel interdictos nominatim publice excommunicatos, aut usurarios manifestos sepeliunt in loco sacro. *Clem. 1. de sepeli. in 6.*
17. Qui impediunt Visitatores Monialium. *Clem. Attendentes de Statu Monach.*
18. Qui scienter contrahunt Matrimonium in gradibus prohibitis, vel cum Moniali. *Clem. un. de Conjug. in 6.*
19. Qui impugnant litteras Papæ non coronatas. *Extravag. ult. b. 1.*
20. Qui imprimunt libros absque licentia Superiorum. *Bulla 12. Leonis X.*
21. Qui edunt Glossas & scholia in Tridentinum. *Bulla 73. Pij IV.*
22. Qui asserunt, ante suspensionem Eucharistiæ non esse necessariam Confessionem peccato mortali commissi. *Trid. s. 13. can. 11. de Eucharist.*
23. Qui rapiunt mulieres, & raptivibus lavent. *Trid. s. 9. sess. cit.*
24. Qui cogunt, vel impediunt mulieres ab ingressu Religionis. *Trid. s. 25. c. 9. de Regular.*
25. Qui vexant personas, res, & officiales Sancti Officii. *Bulla 82. Pij V.*

26. Qui pingunt, deaurant &c. Agnos Dei à Pontifice benedictos. *Bulla 2. Gregor. XIII.*
 27. Qui non denuntiant S. Officio, vel Ordinario, hæreticos, magos, fortilegos, & hæreticaliter blasphemantes Deum, B. Virginem, & Sanctos, *Edictum S. Officij.*

Contra Clericos.

28. Qui se ingerunt in alterius Episcopatu ad officium sine licentia proprii Episcopi. *c. quoniam de Off. Ordin.*
 29. Qui publicè audiunt Medicinam, aut Leges, & Sacerdotes sunt Personatum habentes. *c. fin. ne Clerici.*
 30. Qui ex sacerdotibus recipiunt præfecturas S. secularis, & moniti non dimittunt. *c. Clerici eod.*
 31. Qui procurant, ut alij occupent jura & bona Ecclesiarum vacantium. *c. generali de Elect. in 6. Sed in Trid. f. 22. c. 11. de reform. videtur hæc excommunicatio esse reservata.*
 32. Qui in Sacris constituti contrahunt Matrimonium. *Clem. un. de Consang.*
 33. Qui alienant, vel ultra triennium locant, bona Ecclesiarum. *Extrav. Ambrosio de reb. Eccl. alien.*
 34. Qui fidei resignant, vel permutant, beneficia. *Bull. 58. Pij V.*
 35. Qui in concionibus, vel disputationibus, impugnant Montes Pietatis. *Bull. 11. Leon. X.*

Contra Religiosos.

36. Qui non adimplent disposita in Alexandri VII. Bulla, quæ incipit, *Felici*, in visitatione Monialium sibi subsecularum.
 37. Qui audiunt vel docent extra claustra Jus Civile vel Medicinam. *c. non magnopere. c. super specula. Ne Clerici.*
 38. Qui instituunt novum Ordinem (vel locum acquirunt, secluso privilegio) sine licentia Papæ. *c. un. de Relig. Dom. in 6.*
 39. Qui ex Professis temerè dimittant habitum. *c. 2. Ne Clerici in 6.*
 40. Qui occupant decimas Ecclesijs debitas, vel illas solvi prohibent. *Clem. 1. de Decim. Clem. Cupientes de Pœnit.*
 41. Qui adeunt Curias Principum ad nocendum suis Prelatis vel Monasterijs. *Clem. Ne in agro. §. quia verò. de Stat. Monach.*
 42. Qui tenent arma intra claustra sine licentia Abbatum, & sunt Monachi nigri. *ibid.*
 43. Qui ex Professis contrahunt Matrimonium. *Clem. un. de Consang.*
 44. Qui ex Mendicantibus recipiunt novas domos, vel receptas alienant, sine licentia Papæ, & privilegio. *Clem. Cupientes de Pœnit. cit.*
 45. Qui non observant interdictionem à Papa vel Episcopo positum. *Clem. 1. b. t.*
 46. Qui ex Capucinis recipiunt Minores de observantia sine licentia Sedis Apostolicæ aut Ordinis Generalis, & qui recipiuntur. *Bull. 20. Sixti V.*

Contra Episcopos & Nuntios.

47. Qui veniunt ad Urbem, & inde recedunt sine licentia Papæ. *Extrav. 2. & 3. de Majorit. & Obed.*
 48. Qui imperant litteras à Principibus ad Dignitates. *Bull. 96. Pij IV.*

Contra Dominos temporales.

49. Qui prohibent subditis, ne quidquam vendant Ecclesiasticis, aut emant aliquid ab eisdem, neque eis bladum molant, aut alia obsequia præstent. *c. eos, qui de Immunit. Ecclesiæ. sed hæc videtur reservari in Bulla Cæne casu 15.*
 50. Qui se opponunt, vel impediunt Episcopos vel Inquisitores in Officio Inquisitionis. *c. ut inquisitionis. de hæret. in 6.*
 51. Qui concedunt repressalias contra Ecclesiasticos. *c. 10. de Injur. in 6.*
 52. Qui retinent in Italia nomen Vicarij Imperatoris vacante Imperio. *Extrav. Si fratrum. Joan. XXII. Ne Sede vacante.*

53. Qui contra persecutores Cardinalium non servant statuta in *c. felici de Pœnis in 6.*

54. Qui permittunt agitationes taurorum in terris suis, nempe periculosas. *Bull. 48. Pij V.*

Contra Magistratus & Judices.

55. Qui post tertiam admonitionem negligunt reddere jus Ecclesiasticis. *can. administrationes. caus. 12. q. 5.*
 56. Qui faciunt servari statuta, contra libertatem Ecclesiasticam. *c. Noverit. b. t. Sed hanc iterum reservare videtur Bulla Cæne casu 15.*
 57. Qui extorquent pecuniam prætextu Officij Inquisitionis. *Clem. 2. de hæret.*
 58. Qui sistent illuras & approbant. *Clem. un. de Usuris.*
 59. Qui auxilium non præstant Episcopo pro conservanda clausura Monialium. *Trid. f. 25. c. 5. de Regular.*
 60. Qui ex Rectoribus Universitatum promovent ad Doctoratum, vel Professuram, eos, qui non emisserunt Professionem Fidei. *Bull. 88. Pij IV.*
 61. Qui Cardinalibus Inquisitoribus in rebus ad officium Inquisitionis pertinentibus non obediunt. *Bull. 1. Pij V.*
 62. Qui dant licentiam in Statu Ecclesiastico portandi pugiones, & armatibus palmis breviora. *Bull. 145. Pij V.*

Circa recitatas Excommunicationes cum 20

P. Engel, Ordinis S. Benedicti, per celebri SS. Canonum Professore in Celeberrima Universitate Salisburgensi, in *Manuali p. 3. c. 2. §. 2.* notandum cenfeo, eas in locis, ubi promulgatæ nunquam sunt, uti quædam comprehensæ in Bullis extra Corpus Juris vagantibus, vel nunquam receptæ, vel contraria consuetudine iterum abrogatæ, non incurri; quamvis enim Bullas, legem vel causam Civilem aut Judicalem continentes, secundum Stylum Curie Romanæ & communiorum Doctorum hoc ipso, quod Romæ sint promulgatæ, sufficienter per totum Orbem Christianum promulgatas esse, transmittatur (quod nos ad *Tit. II. in lib. 1. negavimus*) id tamen non videtur admittendum de Bullis Censuræ contentibus, & sic grave animarum periculum immedietè tangentibus, quas in singulis diocesis, ut stringant, promulgandas esse inter alia defumi potest ex *c. 13. de Pœnit. ibi: postquam per Prelatos locorum fuerit publicata*; cum ad incurrendas censuras requiratur contumacia, consequenter vicinior promulgatio, nempe vel per publicam affixionem, aut proclamationem per Ordinarios, vel per usum & consuetudinem inducta. Proinde ad incurSIONEM non sufficit scientia censuræ hausta ex privata librorum lectione; alias enim non foret consultum studere SS. Canonibus vel Casibus Conscientiæ, & indocti melioris forent conditionis, quam illi, qui se pro Ecclesiæ & animarum utilitate doctos reddiderunt. Aliquas autem Bullas, extra Corpus Juris adhuc vagantes, in quibus feruntur censuræ, in nostra Germania nunquam esse debere promulgatas, & sic nunquam in usum deductas, vel saltem rursus abrogatas esse iudicatum videtur. Imò aliquæ censuræ, etiam in Corpore Juris comprehensæ, videntur per non usum abrogatæ, v. g. excommunicatio, quæ statuta est in Clericos comam nutriendos: de in alias quasdam ex non reservatis excommunicationibus, quæ non amplius sunt in usu, in priori catalogo non adduxi (nec singularium locorum vel Religionum proprias, etiam reservatas) quisenim, ait Monacella n. 13. in *sine*, omne,

omnes excommunicationes, quæ reservatæ non sunt, absolvere possit?

21 CATALOGUS SUSPENSIONUM.

Contra Episcopos.

1. Qui primam tonsuram conferunt infanti, illiterato, conjugato. *c. nullus de tempor. Ord. in 6.*
2. Qui ordinant Simoniacæ. *c. penult. de Sim. Extrav. 2. eod.*
3. Qui Sacrum Ordinem conferunt Religiosis non Professis. *Bulla 75. Pij V. exceptis Religiosis Societatis JESU.*
4. Qui ordinant Monachum sine licentia Abbatis: vel alium non subditum sine licentia proprii Ordinarii. *can. fin. d. 58. Trid. f. 23. c. 8. de Ref.*
5. Qui ordinant proprios subditos in aliena diocesi sine licentia Ordinarii. *Trid. f. 6. c. 5. de Ref. Taceo suspensiones ferendæ sententiæ in male Ordinantes à jure decretas.*
6. Qui beneficiis privant commorantes in Curia Romana. *Extrav. Divina de Priv.*
7. Qui jura & bona Ecclesiæ submittunt Laicis sine Capituli & Papæ consensu. *c. hoc consultiſſimo. de Reb. Eccl. non alien. in 6.*
8. Qui in proprium usum convertunt bona beneficiorum vacantium. *c. fin. de offic. Ord. in 6. Sed tantum est suspensio ab ingressu Ecclesiæ.*
9. Qui abutuntur potestate delegata in causa alienationis bonorum. *Bull. 2. Pauli II.*
10. Qui admittunt resignationes beneficiorum contra formam præscriptam in *Bulla 58. Pij V.*
11. Qui negligunt procedere contra Simoniacos. *can. 102. caus. 1. q. 1.*
12. Qui sunt Inquisitores, & delinquant in officio. *Clem. 1. de heret.*
13. Qui procurant capi Ecclesiasticos, ut renuntient beneficiis, vel citatos impediunt ab accessu ad Sedem Apostolicam. *Clem. 2. de pœnis.*
14. Qui quoad fructus beneficiorum vacantium non servant *Extrav. 2. Jo. XXII. de Elect.*
15. Qui confirmant, & conservant electum sine prævia Inquisitione. *c. provida eod. in 6.*
16. Qui promoti ad Ecclesias accedunt non expeditis litteris, ac non præstito fidelitatis juramento. *Extrav. 1. eod. X.*
17. Qui ob crimen concubinitatis moniti à Synodo Provinciali se non emendant. *Trid. f. 25. c. 14. de Ref. can. pessimam caus. 23. q. 8.*
18. Qui relaxant Incendiariis pœnas à jure inflictas. *can. pessimam caus. 23. q. 8.*
19. Qui publicant Indulgentias, & facultatem eligendi Confessarios dant solventibus aliquid. *Bull. 99. Pij V.*
20. Qui non visitant limina Apostolorum tempore præscripto. *Bull. 15. Sixti V.*
21. Qui ingrediuntur Monasteria Monialium in casibus non necessariis. *Bull. 28. Greg. XIII.*

Contra Capitula & Communitates.

22. Quæ occupant bona à Prælato relicta, vel obvenientia tempore vacationis. *c. quia sepe de Elect. in 6.*
23. Quæ recipiunt Prælatum in Curia promotum absque litteris Papæ. *Extrav. 1. eod.*
24. Quæ in Religionis ingressu à se admissio ex pacto recipiunt prandia, pastum, pecunias, jocalia. *Extrav. Sanæ de Simon.*
25. Quæ in resignatione beneficiorum non observant contenta in *Bulla 58. Pij V.*

Contra Clericos privatos & singulares.

26. Qui recipiunt Ordines Sacros ante legitimam ætatem: vel non servatis interstitiis: vel extra tempora: vel censurâ irretiti: vel à Schismatico (quod communiter extendunt ad eos, qui ab Excommunicato) vel ab eo, qui renuntiavit Episcopatu: vel à proprio

Episcopo in aliena diocesi sine debita licentia: vel ab Episcopo Titulari tantum sine licentia Ordinarii proprii: vel ab alieno Episcopo sine licentia propria: vel non est compos. *c. cum quidam. de tempor. Ordin. Bull. 7. Pij II. c. illorum de sent. Excomm. c. 1. 8. 2. de Schismat. c. 1. de Ord. ab Episc. qui renant. Trident. f. 6. c. 5. de ref. f. 14. c. 2. de ref. f. 23. c. 8. de ref.*

27. Qui ordinantur sine, vel sicco titulo. *can. non inuen. can. Sanctorum. d. 70. Bull. 32. Urb. VIII.*
28. Qui ordinantur in Sacris post Matrimonium, etiam Ratum tantum. *Extrav. Antiqua de Vet.*
29. Qui ordinantur in Sacris cum litteris dimissionis à Capitulo infra annum Sede vacante datus: & qui ordinantur per saltum. *Trid. f. 7. c. 10. de ref. f. 23. c. 14. de ref.*
30. Qui impugnant personam electi, & in prohibitionem deficiunt. *c. 1. de Elect. in 6.*
31. Qui electo à se Episcopo infra 3. dies non præstant electionem. *c. expientes eod.*
32. Qui eligunt per abulum Secularis Potestatis. *c. 1. eod. X. sed est ferendæ sententiæ.*
33. Qui eligunt indignum ad Episcopatum, vel Beneficium Curatum: licet sint Compromissarii tantum. *c. Cum in cunctis. c. Compromissarii eod. in 6.*
34. Qui postulant in Episcopum minores 27. annis, vel Religiosos Mendicantes. *Extrav. an. de Pænal. Præl.*
35. Qui ab usurariis manifestis recipiunt oblationes, vel eos sepeliunt. *c. quia in omnibus de usur.*
36. Qui publice utuntur virgatâ vel partiâ veste sine causa. *Clem. 2. de vita &c.*
37. Qui occupant bona Ecclesiarum vacantium, vel à Prælati relicta. *c. quia sepe de Elect. in 6.*
38. Qui Ecclesias sibi commissas gravant alieni debitis. *c. 2. de solut.*
39. Qui recipiunt procuraciones pro visitatione, etiam non impensâ. *c. exigit. de Cens. in 6.*
40. Qui sunt notorii Cocubinarij. *c. fin. de cohabit. Cleric.*
41. Qui celebrant Missam, & in eam non communicant. *can. relatum d. 2. de Consecr.*
42. Qui Missam jam inchoatam abruptunt sine gravi causa. *can. 57. d. 1. de Consecr.*
43. Qui Simoniacæ ordinantur. *c. penult. de Sim.*
44. Qui sponte jurant de tenendo Schismatico. *c. 1. de Schismat.*
45. Qui celebrant coram excommunicato. *c. 18. de iur. gl. de sent. Excomm. in 6.*
46. Qui in concionibus disputant de Immaculata Concept. B. V. vel eam impugnant, vel de eo scribunt in vulgari lingua. *Bull. 114. Pij V. Bull. 29. Gregor. XV.*
47. Qui recipiunt Prælatos, à Sede Apostolica promotos, sine litteris. *Extrav. 1. de Elect.*
48. Qui rapiunt mulieres. *Trid. sess. 24. c. 6. de Ref. Matrim.*
49. Qui nefandum Sodomie crimen exercent. *Bull. 75. Pij V.*
50. Qui aliquid faciunt in iudicio per gratiam vel sodes in gravamen injustum Partis. *c. 1. de sent. & re. jud. in 6.*
51. Qui ex Parochiis jungunt Sponſos alterius parochia sine licentia proprii Parochi. *Trid. f. 24. c. 1. de Ref. Matrim.*
52. Qui ex Conservatoribus Regularium se immiscunt in alius, quàm manifestis injuriis. *c. fin. de off. deleg.*
53. Qui ex Superioribus Ecclesiarum non exigunt singulis annis rationem de adimpleto onere Missarum. *Bull. Innoc. XII. 1697.*

Contra Regulares, Prælatos & Subditos.

54. Qui ex Superioribus concedunt redditus aut possessiones Monasteriorum aliis: vel aliquid ratione excessuum suorum Religioſorum acquirunt, & non satisfaciunt damnicatis: vel qui à Sacris &c. non exigunt singulis annis rationem de adimpleto onere Missarum. *Clem. 1. de reb. Eccl. Clem. 1. de Privileg. Bull. Innoc. XII. cit.*
55. Qui, tam Superiores quàm subditi, recipiunt aliquos ad Professionem ante expietum probationis annos

num: vel sibi appropriant decimas ad se non pertinentes.

c. non solum de Regular. in 6. Clem. 1. de Decim.

56. Qui nondum Professi recipiunt Ordines Sacros.

Bull. 75. Pij V. nempe extra Societatem IESU.

57. Qui mulieres introducunt intra Clausuram Monasteriorum. Bull. 20. Pij V.

58. Qui constitutibus non faciunt conscientiam de solvendis decimis. Clem. cupientes de penis.

59. Qui non deferunt habitum a Regula præscriptum.

Clem. 1. de stat. Monach.

60. Qui ejiciuntur a Religione. Bulla 26. §. 10. Urb. VIII.

61. Qui faciunt Apostasiam ab Ordine, & in ea recipiunt Ordines. c. fin. de Apost.

Et has Suspensiones enumerasse sufficiat,

prætermisiss cæteris, quæ vel singulis Religio-

nibus sunt propriæ, vel tantum sunt commi-

natoriar, aut ferendæ sententiæ, vel confun-

duntur cum Interdicto.

22 CATALOGUS INTERDI- CTORUM.

Interdicta Localia.

1. Contra dominos temporales, quorum loca subjacent

Interdicto, si impediunt, ne Legatus vel Nuntius

Papæ fungatur suo officio. Item si quis injuriose per-

cutit, capit, bannit Episcopum. Extrav. super Gen-

tes de Consuet. Clem. 1. de penis.

2. Contra civitatem, quæ supponitur Interdicto, si ho-

stiterit insequitur Cardinales. c. felices eod. in 6.

3. Contra Ecclesias tam Secularium, quam Regularium,

qui aliquem inducunt, ut juret vel promittat ibi elige-

re sepulturam, si postea ibi sepeliatur jurans vel pro-

mittens. c. 1. de Sepult. in 6.

4. Contra Collegia & Universitates, quæ exigunt gabel-

las &c. vel aliquid contra libertatem Ecclesiasticam.

Bull. 39. Gregor. XIII.

Contra Universitates,

5. Quæ usurariis locant habitationem, vel scenus pu-

blicè exercere sinunt. c. 1. de Usur. in 6.

6. Quæ concedunt, vel extendunt, repressalias contra

Ecclesiasticos, c. un. de Injur. in 6.

7. Quæ non servant circa fructus beneficiorum vacan-

tium statuta in Extrav. un. Ne quid Sede vac.

8. Quæ à sententia Papæ appellant ad futurum Conci-

lium. Bull. Cæne casu 2.

9. Quæ ex Capitulis Cathedralibus infra annum Sede

vacante concedunt Dimissorias litteras. Trid. Sess. 7.

c. 10.

10. Quæ exigunt tributa ab Ecclesiasticis. c. quamquam

de Censib. in 6.

Interdicta Personalia specialia.

Contra personas singulares.

11. Quæ in ferendis censuris non observant formam

à jure præscriptam. c. 1. de Sent. Excom. in 6.

12. Quæ violant interdictum locale, vel Personale.

c. Episcoporum. de Privileg. in 6.

13. Quæ dant causam Interdicto Locali. c. si sententia

b. c. in 6.

14. Quæ de manu Laici recipiunt Prælaturam vel Di-

gnitatem Ecclesiasticam. can. si quis deinceps. caus. 16.

q. 7.

15. Quæ ad Ecclesias Cathedrales promotæ intra unum

mensem se non committunt itineri ad faciendam resi-

dentiam. Bull. 190. Urb. VIII. cum Trid. s. 23. c. 2. de

Ref.

16. Si Clerici in Sacris constituti jaceant in crimine for-

nicationis. can. signi sunt. d. 81.

17. Si Prælati usurpet bona vacantium Beneficiorum.

Extrav. un. cit.

18. Siquis Ecclesiarum Sæcularium Rector, vel Minister,

recipiat onera perpetua Missarum sine licentia Ord-

inarij. Bull. 43. Urb. VIII.

19. Siquis Prælati edat Commentarios in Concilium

Trid. Bull. Pij IV. Confirmatoria ejusdem Trid.

20. Siquis Episcopus vel Abbas bona Ecclesiæ alienet

non servata forma Extrav. Ambitijs de Reb. Eccl.

alien.

21. Siquis Episcopus, vel inferior Prælati exigat in

Visitatione excessivam procuracionem, & contra Jus.

c. excipit. de Censib. in 6. Trid. s. 24. c. 3. de Ref.

22. Siquis Ordinarius privet Beneficijs commorantes

in Urbe, & qui talia beneficia recipit, idem incurrit.

Extrav. 3. de privileg.

23. Siquis Metropolitanus non moneat intra præscri-

ptum tempus Pontificem, quod sui Suffraganei non

resideant, vel antiquior ex suffraganeis, si Metropoli-

tanus non resideat. Trid. s. 6. c. 1. de Ref.

Ex præfenti Catalogo videbis, quod In-

terdictum subinde statutum sit in eos quoque,

in quos Excommunicatio, vel Suspendio, con-

consequenter eadem persona diversis Censuris

ac pluribus affici possit, & nonnunquam soleat.

§. 2.

De Excommunicatione. Ubietiam

specialiter de Excommunicatione Canonis.

Sciendum 1. Excommunicationem, quæ²³

secundum etymologiam suam dicit exclusio-

nem à communione, vel communicatione

cum alijs, ex can. 32. & 107. caus. 11. q. 3. in

hunc sensum à Suar. & alijs DD. definiri: est

censura, qua Christianus separatur ab Ecclesiæ cor-

pore, seu excluditur à fidelium communione, h. e.

communibus Ecclesiæ bonis, quæ paulò post

referemus, privatur. Est pœna, quam Ec-

clesiæ infligere potest, gravissima, ac virtute

in se continet censuras alias Suspensionis & In-

terdicti, utpote quæ non ita plenè, sed tan-

tum partialiter privant bonis Ecclesiæ, seu il-

lorum usu. Et hinc, quamvis iste excommuni-

cationis gladius, ut vocat Tridentinum s. 25. c.

3. de Ref. nervus Ecclesiasticæ sit disciplinæ, ea-

dem tamen Synodus præcipit, ut sobriè ma-

gnâque circumspicione exerceatur; cum

experientia doceat, si temerè aut leviter ful-

minetur excommunicatio, eam contemni po-

tius, quàm formidari. Si verò circumspicere

& gravi de causâ infligatur, profligatissimæ

conscientiæ & desperatæ malitiæ hominem

esse oportet, qui hoc fulmine tactus non con-

tremiscat, & vindicem Dei manum sibi immi-

nentem non pertimescat, ut Ecclesiæ recon-

ciliari omnibus expetatur votis, & totis allabo-

ret viribus. Sæpe quidem confunditur cum

anathemate, præsertim in Concilijs, & quoad

substantiam ab eo non differt, cum anathema

Græcè significet Latine separationem, acci-

dentaliter tamen ambo inter se discrepant;

siquidem anathema rigidè acceptum excom-

municationi superaddit aliquam solemnita-

tem ac specialem execrationem; nam, uti ha-

betur can. 106. caus. & q. cit. Episcopum ana-

thematizantem solemniter circumstare de-

bent 12. Presbyteri, tenentes in manibus ar-

dentes lucernas, quas post latam sententiam

in terram projectas pedibus conculcant in si-

gnum execrationis: addi præterea solent ma-

ledictiones, & execrationes verbales.

Sc. 2. Excommunicationem dividi in Ma-

fff 3

jorem

jorem & Minorem. Major totaliter excludit à communicatione fidelium tum Civili tum Ecclesiastica, uti explicabimus, seu omnibus Ecclesiæ bonis communibus privat. Minor solum secundum quid excludit, & tantum passivo Sacramentorum usu privat. c. 59. h. t. h. e. susceptione Sacramentorum, non administratione. Notandum verò, quòd in Jure prolata simpliciter Excommunicationis voce intelligatur non Minor seu mitior, sed Major seu rigidior, nisi aliud exprimat. per clarum textum in c. 59. cit. contra Regulas Juris, quæ alias in dubio temper in mitiorem partem volunt interpretationem fieri.

25 Sc. 3. Excommunicatos excommunicatione Majore (nam Minore irretiti nunquam sunt vitandi) esse de facto in duplici classe, Toleratos, & Vitandos. Tolerati seu non-Vitandi dicuntur, quos ceteri fideles non tenentur vitare, sed cum ipsis licet, si velint, communicare possunt; quamvis vicissim ipsis excommunicatis non liceat se ingerere communioni fidelium, seu communicare cum reliquis fidelibus, nisi ab his requirantur, vel isti communicare ipsis velint; ne ex suo delicto reportent commodum, quod per tolerantiam Juris non conceditur ipsis, sed tantum ceteris fidelibus. Vitandi seu non-Tolerati autem, cum quibus nec reliqui fideles absque justa causa communicare licet possunt, sed eos vitare tenentur in ijs, quæ postea referam. Discrimen hoc introductum est primum in Concilio Constantiensi, à quo, ut refert Ludovic. Bail in Summa Concil. to. 1. p. 487. litt. E. & ex hoc P. Schmier de Delictis p. 1. c. 3. n. 224. celebris illa Bulla, quæ incipit, *Ad evitanda*, primitus concepta, postmodum verò à Martino V. tanquam Extravagans edita, atque in Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. 11. confirmata est, & reperitur apud S. Antonium in Summa p. 3. tit. 14. c. 3. ubi ad evitanda scandala, multaque pericula, & ad subveniendum timoratis conscientis statutum est, ut nemo deinceps teneatur vitare excommunicatos, nisi sint notorii percussores Clericorum, vel nominatim ac publice denuntiati tanquam excommunicati. Quamvis igitur ante hanc Bullam omnes excommunicati fidelibus fuerint vitandi, hodie tamen solummodo duæ eorum classes vitandæ sunt, nimirum notorii personæ Ecclesiastica percussores, ita ut factum nulla tergiversatione celari, nullòve Juris suffragio excusari possit, de quibus statim, & nominatim ac publice denuntiari, ut adeò, licet aliquis re ipsa sit innodatus censurâ excommunicationis, vel aliâ (etiam notoriè ac publicè, ut habet verior & communior ex cit. Bull. *Ad evitanda*) si tamen nominatim & publicè (nam privatim tantum, v. g. in cubiculo, si fiat, non sufficit) denuntiatus non sit, hoc ipso toleratus sit. Proinde in hac Bulla abrogatum est Jus Antiquius c. 3. §. Excommunicatos, de Privileg. c. 8. c. 14. Sc. h. t. vi cujus omnes excommunicati erant vitandi, & nullus toleratus. Id tamen diligenter notandum, quòd in dicta Bulla nullus omnino favor & gratia

per se ac directè concessa sit excommunicatis, ut expressa illius causula indicat, sed solum alijs fidelibus, ne variis scrupulis, & anxietatibus turbentur, an in casibus particularibus, in quibus communicare cum excommunicatis pronum est, & evitare communicationem difficile, habuerint vel habeant causam sufficientem communicandi. Unde omnes excommunicati, licet denuntiati ut tales non sint, tenentur abstinere, & se non ingerere communioni cum fidelibus in ijs, in quibus communio de Jure prohibetur, sed tantum hæc ipsis sit licita indirectè & per accidens, quando alij fideles volunt communicare, vel expectant. Quare Clericus excommunicatus hodie non minus, ac olim, si actum Ordinis proprium exerceat, irregularis efficitur, & ministrando Divina, vel alias communicando cum fidelibus sine requisitione, peccat non minus, ac olim. Jam de excommunicatione in percussores notorios Clericorum statuta quæ facit excommunicatos non toleratos in specie

Sc. 4. In can. si quis suadente 29. cap. 17. 44. condito in Concilio Lateranensi sub Innocentio II. can. 15. specialem excommunicationem quæ ob decantatum Canonem cit. appellatur Excommunicatio Canonis, proditam esse, cujus tenor sic habet: *si quis suadente diabolo transgesserit reatum inciderit, quod in Clericum vel Monachum violentas manus iniecerit, anathematis vinculo subiaceat, & nullus Episcoporum illi præsumat absolvere (nisi mortis urgente periculo) donec Apostolico conspectui præsentetur, & sui mandatum suscipiat.* Quæ verba juxta communem Interpretum sic intelligi debent, enim 1. si quis, quo denotatur, omnes omnes homines baptizatos, usque rationis præditos, nemine excepto, si hoc se crimine obstringunt, excommunicatione innodari, live mares live foeminae, puberes vel impuberes sint. 2. in Clericum, quo nomine veniunt omnes aliquo Ordine, etiam Prima Tonsurâ tantum initiati. Per can. 1. d. 21. Sc. c. 11. de etat. & qualitat. licet sint censurâ irretiti, vel irregulares, vel etiam verbaliter depositi; modo non expressè privati sint privilegio Canonis (ut vocatur immunitas ab injuriola percussione, sic ut privilegium Fori, de quo ad Tit. de Fun. comp. appellatur immunitas à jurisdictione Laicali) privati autem privilegio Canonis existunt Clerici Minoritæ, si sint bigami conjugati, non gestantes habitum ac tonsuram, nec obtinentes beneficium, aut Ecclesiæ alicui ex mandato vel saltem deputatione Episcopi servientes. Per c. un. de Cler. coug. in 6. Sc. Trid. s. 23. c. 6. de ref. ac alij Minoritæ habitu dimisso arma militaria portantes, aut alijs negotiis secularibus se immiscuentes, sicut moniti non resipiscant, c. 25. c. 45. h. t. de res. Sc. honest. in 6. quamvis Minoritæ, non conjugati, etiam beneficii destituti, nec habitum gestantes, nec alicui Ecclesiæ deservientes, nec in Universitate vel Seminario, quod in via ad maiores Ordines, versantes juxta multos, abstrahendo à consuetudine contra

ria, gaudeant privilegio prædicto. Dein privati quoque existunt in Majoribus constituti, qui dimisso habitu enormitibus, h. e. latrocinis, assassinis, seditionibus, tyrannidi, aliisque enormibus sceleribus se immiscant. per c. 1. de homicid. in 6. c. 14. 23. h. t. vel qui per annum exercent artem ignominiosam mimi, histrionis, jocularis, & ter ab Episcopo moniti non desistunt. c. un. cit. vel qui dimisso habitu publicè obeunt officium lanionum, macelliorum, cauponum, & ter moniti non cessant, vel alias post trinam monitionem dimissum habitum non reassumunt. Clem. 1. eod. item qui realiter depositi seu degradati sunt: quibus addunt plurimi Clericos Hæreticos & Schismaticos. 3. Monachum, qua voce intelliguntur omnes personæ Religiosæ utriusque sexus, etiam fratres Laici, imò & in Novitiatu degentes. per c. 10. 33. h. t. c. 21. eod. in 6. item qui sunt de tertio Ordine S. Francisci vel S. Dominici, ac Tertiarij vel Tertiariæ dicuntur, modò habitum Religionis gestent, & aliquo voto edito in communitate vivant: non tamen Eremitæ vagi, vel nullo voto aut alia obligatione adstricti, licet habitum gestent: aliud probabiliter foret, si per vota alicui Religioni, vel alicui Prælato Ecclesiastico aliqua obligatione adstricti, ac Ecclesiæ deputati essent in aliquo munere. 4. Violentas manus injecerit, nimirum vel in ipsam personam Ecclesiasticam, percutiendo, vulnerando, occidendo, etiam per venenum, detinendo, fugientem insequendo, ut præcipitur in foveam, flumen &c. conpurcando, crines evellendo &c. vel in res personæ ad hærentes, v. g. per vim aut gravem injuriam auferendo pileum, pallium &c. vestimenta dilacerando, equum aut currum sistendo, frænum equi arripiendo &c. verbò, intelligitur omnis actio externa graviter injuriosa, & mortaliter peccaminosa, si non in se & respectu corporis personæ, saltem respectu violati honoris tali personæ debiti. Neceffe quoque non est ad incurrendam hanc excommunicationem, ut quis hujusmodi actiones injurias exerceat per se ipsum, sed sufficit, si mander, si suadendo eas obtineat, si efficaciter effectu secuto consentiat, ac faveat percutienti, imò si suo nomine factam aliquo signo externorantam habeat, vel faciendam non impediatur, si ex iustitia vel officio impedire teneatur, ut Superior respectu subditi, pater respectu filij &c. & sine gravi incommodo possit. Text. & DD. in c. 47. h. t. § c. 23. eod. in 6. Aliud est, si injuria sacris personis illata consistat tantum in verbis aut minis, vel in conatu & attentatione, quantumvis seria, modò injuria realis non actu sit secuta, quocunque modo impedita fuerit, item si res ad tales personas pertinet, etiam actu inherens vel conjuncta, clam a feratur, & sine vii corpus exercita, v. g. si quis Clerico clepat nummos ex saculo penes se gestato. 5. Suadente diabolo, h. e. accedente pravo animo & intentione graviter lædendi, seu prava affectione interna. Unde nec actio externa, utut vio-

lenta & in se graviter injuriosa, absque mala affectione & intentione, nec mala affectio & intentio lædendi graviter injuriosa sufficit, sed utraque debet concurrere. Hinc excusatur, qui percutit Clericum ignorans, eum esse Clericum, qui ex subita passione non plene advertit se Clericum percutere, vel saltem non plena cum deliberatione percutit, qui moderatè castigat correctionis causâ tanquam Superior, vel ad se suave defendenda &c. 6. anathematis vinculo subjaceat, quo loquendi modo indicatur excommunicatio lata sententiæ, & ipso facto incurfa. 7. nullus Episcoporum &c. quibus verbis hæc excommunicatio reservatur abolutioni Sedis Apostolicæ extra articulum mortis, seu extra probabile vitæ periculum, in quo positus est, qui violentas manus pravo animo injecit.

Sc. 5. Percussionem Clerici vel Monachi 27 (seu violentam in eum manus injectionem suadente diabolo factam) dividi in levem, gravem, & atrocem seu enormem. *Levis*, quæ, quamvis mortaliter sit peccaminosa (alias enim non incurritur ulla censura, & quæ non ascendit ad peccatum grave, *levissima* appellatur, ut si pueri Clerici se invicem pugno percutiant) in comparatione tamen aliarum, & spectando circumstantias loci, temporis, modi, & qualitates tam percutientis quam patientis, censetur modica, & Statui Ecclesiastico non magnum afferens opprobrium, nec magnum fidelibus scandalum, ut quæ fit pugno, palmâ, pede, ligno &c. non faciente vulnus: *Gravis*, seu *Mediocris*, quæ vel ex circumstantiis modi, temporis, loci, personarum, vel ex se censetur in magnum Statu Ecclesiastici opprobrium & contemptum cedere, vel graviter affligit corpus personæ Ecclesiasticæ, ut si colaphum impingas Clerico in publica platea, si percutias in ore, oculo, vultu graviter, si excutias dentem, vellas capillos in magna copia, percutias fuste sigillationem carnis relinquentem &c. *Enormis* seu *Atrox*, quæ fit vel cum valde magna læsione corporis, v. g. mutilatione membri, evulsione barbæ, elisione dentium, vulneratione cum ingenti sanguinis effusione, vel quæ valde excedit in modo, ut si Clericum atrociter calces pedibus, vel quæ fit in personam valde excellentem, v. g. Episcopum Abbatem, Superiorem, Judicem, Patronum, vel alium Clericum in Dignitate constitutum, vel inferiorem quidem, sed jam sacris vestibus indutum ad peragenda Divina, vel ad ipsum Altare &c. Porro quæ in particularibus casibus sit percussio *Levis*, vel *Gravis*, vel *Atrox*, judicio & arbitrio Episcopi, circumstantias diligenter considerantis, relinquitur, ita tamen, ut in dubio potius judicet, percussionem fuisse gravem quam levem, ne præbeat occasionem lædendi Statum Ecclesiasticum, ut notat Engel h. t. n. 147. cum Navar. & Molina, referentibus aliquam *Extrav.* Pro foro autem interno arbitrari spectat ad Confessarium, potestate absolviendi prædictum.

Dico 1. Excommunicatio Major, si qui 28 dem

dem ab ipso Jure jam est lata, incurritur ab ijs, qui committunt delictum tale, cui est annexa, ut clarum est: si verò sit ferenda ab homine, infligi potest ab eo, & ijs, ob easdem causas, ac eodem modo debet, à quo, & quibus, ob quas causas, & quo modo infligi censuram posse ac debere diximus. *n. 4. seqq.* Sùntque eadem causæ excusantes, uti ignorantia ac metus &c. quæ excusant à censura in genere, ut explicavi *n. 10.* ubi pariter colliges, penes quem sit potestas absolvendi, & quis sit modus absolvendi, nimirum *n. 13. 14.* Excipiendum tamen, & diligenter notandum est, quòd excommunicatione ligari nequeat integra quædam communitas, sed tantum personæ singulares, specialiter culpabiles, licet sint de communitate. *c. 5. v. in Universitatem. h. t. in 6.* quin in communitate aliqui plerumque sunt innocentes, vel minùs quam alij, nocentes, qui utique poenam æqualem sustinere non debent. *can. 7. d. 56. can. 1. caus. 24. q. 3.* nisi nimirum constaret, omnes & singulas alicujus communitatis vel collegij personas esse reas, & contumaces. Pirhing *h. t. n. 27. ex c. 5. §. fin. h. t. in 6.*

Dico 2. Excommunicatio Major, si quidem excommunicatus sit non toleratus, privat communione cum fidelibus, & in specie his bonis. *1. usu tam activo, quam passivo, Sacramentorum* (scilicet extra articulum mortis) ita ut Sacramenta nec administrare nec suscipere possit licet. *c. 32. h. t. & t. t. de Cleric. excom. ministr.* quamvis illa sint valida, exceptò Sacramentò Pœnitentiæ, quod requirit ad sui valorem jurisdictionem in ministrante, in suscipiente verò debitam dispositionem, qua utraq; caret talis excommunicatus; cum ab Ecclesia prohibeatur Sacramenta etiam suscipere tantum. Si suscipiat Sacramentum Ordinis, perpetuò suspenditur; si in eo ministraret, sit irregularis, ut alibi dictum. Suar. & alij putant, etiam privari facultate concionandi, & interpretandi Jus Canonicum, vel Theologiam. *2. communibus Ecclesiæ suffragiis,* quoad Sacrificia nempe, Indulgentias, participationem bonorum operum, & quoad publicas preces, ita ut has & illa non liceat pro excommunicatis offerre. *c. 28. 38. h. t.* quamdiu non fuerint absoluti, licet signa pœnitentiæ dederint: privatim tamen pro illis orare, pia opera offerre, in Sacrificio Missæ sub *Memento*, ubi Sacerdos agit non ut publicus Ecclesiæ Minister, sed ut persona privata, eorum recordari apud Deum non est prohibitum; quia, quæ à privatis propria voluntate applicantur, non sunt in dispositione Ecclesiæ. *3. Divinis officijs,* ita ut excommunicatus nequeat celebrare Missam, vel ei, aut Horis Canonicis, publicè recitari solitis, Processioni vel Benedictioni publicæ, interesse. per *c. 18. 38. h. t. c. 24. eod. in 6.* licet tamen interest concionibus, & privatim adire templum, ibique orat, Horas autem Canonicas, si sit in Majoribus constitutus, vel Beneficium habeat, privatim recitare non tantum potest, sed etiam tenetur, omisso tamen *Dominus*

Vobiscum, & substitutò *Dominus exaudi* &c. Neque peccat non audiendo Missam, si negligens sit in procuranda Absolutione; quavis peccet contra præceptum Confessionis & Communionis annuæ, si petere & impetare possit dicta absolutionem, ut DD. advertunt. *4. Sepultura Ecclesiastica.* *c. 12. & Clem. 1. de Sepulturis. c. 38. cit.* ac sepelientes, nisi prius, si cum signis pœnitentiæ decesserint, fuerint absoluti, incurrunt & ipsi excommunicationem. *c. 12. & Clem. cit.* Procedunt hæc de sepultura probabilis etiam de excommunicatione non tolerato notorio; quia Ecclesia per tolerationem non vult ullum favorem ipsi excommunicatis præstare; nam *Extrav. Antientanda* habet hanc clausulam: *Per hoc tamen -- non intendit in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.* *5. Jurisdictione Ecclesiastica,* tam voluntaria quam contentiosa. *c. 1. de Off. Vicar. in 6. c. 10. de Offic. Jud. Deleg. in 6.* pròinde actus jurisdictionis ab eo exerciti non illi tantum, sed & invalidi sunt. *6. capacitate ad Beneficia & Officia Ecclesiastica* deinceps obtinenda, aut ad Rescripta Justitiæ vel Gratiæ impetenda. *c. 7. de Cleric. excom. Minij.* Et hinc in literis Pontificiis pro majori securitate ad effectum præsentium consequendum solet præmitti absolutio. Dixi, deinceps obtinenda; nam acquisitis non privat. *arg. c. 13. §. verum de Appellat. ut nec probabilis fructibus beneficialibus contententiam.* per *c. cit.* & propter defectum Juris privantis ipso facto, neque habilitate ad munera sæcularia. *7. administratione officij & beneficii* jam prius habiti, ita ut eligere ad Prælaturam, conferre vel præsentare ad beneficium, & alios actus legitimos valide exercere non possit, ut *ex c. 8. de consuet. c. an. de Sede vac. in 6. c. 5. de concess. Præb. delumunt. 8. commercio civili,* & externo fidelium consuetu quoad mensam, conversationem, societatem, amicitiam, negotiorum transactionem, & contractus. *can. 16. seqq. caus. 11. q. 3. c. 29. h. t.* licet contractus ab ipso initi valent. *arg. c. 34. eod.* & Testamentum etiam licet fiat; quia illi tantum prohibentur excommunicato sine clausula irritante, istud verò nec reperitur specialiter prohibitum. *9. communiōe fori Judicialis.* per Jura cit. unde nec Testem, nec Procuratorem vel Advocatum, nec Notarium aut Tabellionem agit valide, minùs Actoris vel Judicis personam; & repellit per exceptionem, vel reculari debet: licet possit tanquam Reus trahi ad Judicium in Civilibus & Criminalibus, ipseque se, item per Procuratorem, defendere atque exceptiones opponere. Si verò excommunicatus esset toleratus, nec exciperetur contra ipsum, valide staret in Judicio, imò, si requireretur ad hoc, etiam licet, quamvis ipse se non posset ingerere licet. His adiungit effectum remotum excommunicationis, nempe quòd per annum in ea, ab homine specialiter lata, perseverans fiat suspectus de hæresi, & si purgare se jussus, & citatus non parat, condemnari debeat ut hæreticus. Trid. *f. 20. c. 3. de ref. c. 7. de hæret. in 6.*

30 Quæres, an dictis bonis priventur quoque excommunicati tolerati? *per se & directè* privantur: quia per Bullam, *Ad evitanda*, nullus favor excommunicatis est præstitus; per accidens tamen & indirectè non privantur, sed gaudent communione, nimirum si, & quando fideles cum ipsis sponte volunt communicare, vel actum ipsis aliàs prohibitum requirunt; quia fidelibus in *d. Bulla* id conceditur. Unde si fideles ab ipsis exigunt administrationem Sacramentorum, Missam, concionem (quod licitè saltem ex iusta causa faciunt) vel sponte volunt cum ipsis loqui, comedere, habitare, familiariter agere, contractus celebrare &c. (quamvis non teneantur uti privilegio suo) & illi vicissim licitè communicant cum fidelibus; modò per Contritionem, si communicatio petatur in administratione Sacramentorum vel Sacrificio Missæ, procurent in se statum gratiæ, parati ad petendam Absolutionem. Idem licitè agunt Testes, Notarios, Advocatos &c. in iudicio, imò & Judices, ita ut sententia valeat & acta, si à fidelibus requirantur: quamvis ad huiusmodi licitè se non ingerant: si autem se ingerant in istis Judicialibus, peccant quidem, sed acta (etiam iudicis) valent, si non repellantur per exceptionem à Parte adversa, vel removeantur à iudice ex officio; ad quam exceptionem vel remotionem non tenentur fideles; licet teneantur ad illam, si sint excommunicati non tolerati; cum teneantur eos vitare, & non communicare, seu quasdam actiones non exercere cum ipsis. Unde

31 Dico 3. Prohibitum vicissim est fidelibus sub peccato communicare formaliter cum excommunicatis non toleratis. 1. in Sacris & Divinis. 2. in Civilibus & Politicis. 3. in Forensibus negotiis & actionibus, nisi iusta causa excuset. Communis ex *can. 17. seqq. caus. 11. q. 3. c. penult. h. t. c. 2. de Except. c. 5. de Clerico excom. &c.* ubi generatim omnis communicatio prohibetur cum excommunicatis. Per *Sacra & Divina* intelliguntur Sacramenta, Sacrificia Missæ, Officia Divina, supplicationes & preces publicæ, actiones Ecclesiasticæ, uti eligere, conferre beneficia, sepelire mortuum &c. per *Civilia & politica* autem omne commercium & societas humana, nempe familiaris conversatio per verba, salutationem, negotia, contractus, convivia &c. per *Forensia* denique, quæ spectant ad actus Judiciales, & officia iudicis, Notarij, Testis &c. Quæ omnia per tritum hunc versum, *Os, orare, vale, communicatio, mensa negatur*, exprimi consueverunt; nam per *os* orare prohibita censetur communicatio & participatio in *Divinis*: per *os* autem & *vale* quodlibet benevolentiae signum, sive exhibeatur per verba, ut est colloquium familiare, honorifica salutatio (resalutare autem excommunicatum, vel ei aperire caput &c. non videntur prohibita, cum tendant non ad honorandum excommunicatum, sed quasi ex necessitate fiant, ne inhonoretur) sive per facta, uti amplexus, osculum, & exhibitio honoris per ge-

Lib. V. R. P. Pichler.

stum corporis: per *os* mensa verò, & communicatio omnis communicatio in habitatione, convictu, in itinere, in mensa & convivijs, balneo, negotiis & contractibus; item in iudicio forensi; & sic per verba *os, vale, mensa, communicatio* vetatur communicatio in *Civilibus & Politicis*, atque in *Forensibus*. Dixi ulterius 1. sub peccato, quod quidem semper est grave, si communicatio publicè fiat in *Divinis & Sacris*, aut in *crimine criminoso*. *c. 18. 29. 54. h. t. c. 3. eod. in 6. h. e. in crimine illo*, propter quod alter excommunicationem incurrit, siquis nempe consiliò, auxiliò, vel favore faciat, ne alter ab isto delicto respiciat; aut si communicetur cum illo, qui specialiter est excommunicatus à Summo Pontifice. *c. 18. cit. aut cum illo, cum quo communicatio specialiter est prohibita sub poena excommunicationis Majoris: communicare autem in Politicis & Forensibus in alijs casibus per se non est nisi peccatum veniale, nisi communicatio esset valde familiaris diuturna ac frequens, aut facta cum scandalo, & præbens occasionem excommunicato perseverandi in contumacia.* Dixi 2. formaliter; nam si casualis est societas, v. g. si casu contingit te convenire cum excommunicato in eadem domo, mensa, lecto, balneo &c. vel si est inevitabilis, nullam contrahis culpam. Dixi 3. cum excommunicatis non toleratis; cum toleratis enim seu non vitandis sine scrupulo communicare licet: an etiam in *Divinis & Sacris*, postea dicam. Dixi 4. nisi iusta causa excuset. Unde

Dico 4. Communicare cum excommunicatis, etiam vitandis seu non toleratis, licitum est ob sequentes causas. 1. ob *utilitatem*, non quidem qualemcunque & modicam (aliàs enim huius prætextu tota prohibitio de non communicando facile eluderetur tota) sed ob magnam, & ferè cum aliqua necessitate conjunctam, uti si fiat cum spe convertendi excommunicatum (vel alium) dando consilia salutaria, adhortando &c. *arg. c. 43. eod. si detur ipsi elemosyna, vel ab eo recipiatur, debiti solutio ab ipso petatur, vel eadem fiat &c.* 2. ob *vinculum Matrimoniale*, vi cuius ad mutuam communionem, nempe quoad mensam, gubernationem familiæ, domestica obsequia, & maxime thorum in reddendo debito conjugali obligantur conjugues, quibus proinde ista sunt licita. *can. 103. caus. 17. q. 3. c. 31. h. t.* & probabilius etiam petitio debiti conjugalis respectu excommunicati; quia id nullibi specialiter reperitur prohibitum. 3. ob *subjectionem*, qualem habent liberi (quorum nomine in hac concessione favorabili veniunt naturales etiam & adoptivi, nepotes & pronepotes, item gener, nurus, privigni) ad parentes, pupilli & minores ad tutorem & curatorem, servi, famuli, domestici, ad dominum & herum, familia ad patremfamilias, milites ad duces, Religiosi ad suos Prælatos, uti desumitur ex *can. cit. &c. 34. h. t.* Nec refert, si excommunicatio se teneat ex hac vel illa parte, Superioris vel subditi &c. 4. ob *ignorantiam* etiam vin-

Ggg

vin.

vincibilem, tam *juris*, quam *facti*, quam *scilicet* esse vitandos, quam *facti*, quam *scilicet* non scitur, hunc vel illum esse excommunicatum non toleratum. per *can. cit.* modo ignorantia non sit affectata. P. Wiestner *h. t. n. 67.* cum alijs. §. ob necessitatem seu animæ seu corporis. *c. 31. 34. cit.* si illa se teneat ex parte excommunicantis: sic potes excommunicatum ægrum sanare, peregrinum hospitio excipere &c. & vicissim ab eo sanari, excipi &c. saltem si alius id æquè bene nequeat præstare; imò in necessitate potes ab ipso etiam petere administrationem Sacramenti Pœnitentiæ &c. licet ipse excommunicatus, ut licet ministraret, debeat sibi procurare statum gratiæ per contritionem, & voluntatem petendi ac impetrandi absolutio-nem à censura. Atque hæc causæ exprimi solent à Glossa in *c. 15. h. t.* & alijs communiter per hunc versiculum: *Utile, lex, humile, res ignorata, necesse: per Legem enim intelligitur vinculum & lex Matrimonialis: per humile autem subjectio: cætera patent.*

- 33 Quæres, an fideles cum excommunicatis toleratis absque dictis causis liberè & licitè possint communicare? 2. quid ijs faciendum, si excommunicatus non-toleratus fortè se immisceat in loco, ubi celebratur Missa? *re. ad 1.* quamvis in Civilibus, Politicis, & Forensibus videatur licita communicatio absque omni causa, & liberè permessa voluntati fidelium; in Divinis tamen probabilius solum tunc, quando adest gravis causa, & aliqua necessitas, ita ut non suppetat alius minister Ecclesiasticus, qui æquè utiliter ac faciliter Sacra ministraret; & hinc juxta veriorum ac tutiorem sententiam Suarezij de *Censuris d. 11. sect. 4. n. 11.* non licet ipsis ab excommunicato tolerato petere Missam, vel aliquod Sacramentum sibi ministrari, ubi est copia alterius Sacerdotis, dissentiente Sanchez l. 7. de *Matrim. d. 9. n. 8.* quia sine indecentia, scandalo, & contemptu censurarum vix eveniet, ut ab Ecclesiæ gremio separatus, ad cuiuslibet requisitionem sine omni necessitate, Sacramenta & Divina ministraret. Interim tamen non prohibentur fideles pro excommunicatis toleratis preces publicas fundere, imò & ipsum Sacrificium offerre, ut cum Henric Palao, & alijs non improbabiliter docet P. Wiestner *h. t. n. 34.* contra Sot. Suar. Avilam, ut nempe reducantur excommunicati Catholici per has preces & Sacrificia. *re. ad 2.* Tam Sacerdos, quam alij præsentés, deberent se opponere, ac proinde monere, ut discederet: si nollet, etiam expellere: si hac via nihil possent efficere, fideles discedere, imò & Sacerdos, si nondum consecrasset, vel, ut aliqui volunt, nondum inchoasset Canonem Missæ, deberet: si autem huc jam pervenisset, vel saltem si jam consecrasset, pergere quidem deberet usque ad Sumptionem, tum verò ommissis cæteris statim ab Altari recedere. DD. *passim ex Clem. 2. v. nonnulli h. t.* Sacerdos autem, qui scienter præsentè

excommunicato non-tolerato celebrat Missam, præter peccatum grave & excommunicationem Minorem, quam contrahit, intenditur ab ingressu Ecclesiæ. *c. 8. de privili. in 6.*

Dico 5. Excommunicatio Minor hodie contrahitur ob unam causam, scilicet propter illicitam communicationem cum excommunicatis non-toleratis, si communicatio contingat in Divinis, quæ est peccatum mortale, si in Politicis, Civilibus, & Forensibus, quæ est ordinariè tantum peccatum veniale. Text. & DD. in *c. 2. de except. c. 15. 29. 55. h. t. §. c. fin. de Cler. excom. ministr.* Engel *h. t. n. 71.* Hodie, inquit, de Jure enim antiquiori ex pluribus causis contrahitur. *can. ult. caus. 3. q. 4. & varia ex variis causis, etiam per sententiam iudicis irrogata, atque vario cum effectu, dum alia privabat sola communione hominum, alia solâ perceptione Sacramentorum omnium; alia solius Eucharistiæ. tot. caus. 11. q. 3. §. can. cit.* Oppones. *juxta c. 18. 29. 55. h. t. item can. 17. caus. 11. q. 3. c. 30. eod. §. 3. q. 9. eod. in 6.* contrahitur excommunicatio Major, & ut loquitur. *can. cit. similis excommunicatio*, ab eo, qui communicat cum excommunicato Majore excommunicatione, & non-tolerato: ergo. *re. dist. aut. in causis specialibus. C. Ant. generaliter & per se. Ant. §. Conf.* In *c. 18. cit.* est sermo de communicante Clerico in Divinis scienter cum excommunicato à Papa. In *c. 29. 55.* allegatis de communicante in crimine criminis. Et in *d. can. 17. c. 3. 9. §. 30.* de communicatione nimis frequenti, nociva, & suspecta, in quam per specialem sententiam fuit lata & statuta excommunicatio Major. In his casibus admitto incurri excommunicationem Majorem, in ultimo tamen non nisi post prævias monitiones singulares, quarum una saltem ad valorem, & ternæ ad justitiam requiruntur. Barbof. & Wagnereck in *Exegesi ad c. 5. h. t. in 6.*

Dico 6. Excommunicationis Minoris hodie unus est effectus directus, nempe usus Sacramentorum passivi, seu perceptionis Sacramentorum, privatio. 2. atque ab ea absolvi potest quilibet legitimus Confessarius pro foro interno, pro externo autem Judex Ecclesiasticus, tam Delegatus, quam Ordinarius. Communis. Prior pars sumitur ex *c. 2. c. fin. cit. c. 59. h. t.* Unde graviter quidem peccat, qui Minori excommunicatione irretitus ante absolutionem suscipit aliquod Sacramentum, quia violat præceptum Ecclesiæ in re gravi, licet valeat Sacramentum (etiam Pœnitentiæ, si hanc prohibitionem nescivit, vel, si scivit, absolutionem tamen prius petivit, & ob malitiam vel ignorantiam Confessarii non obtinuit) non tamen graviter peccat, imò probabilius, ut docent multi apud Palao & P. Schmier de *Delictis p. 1. c. 3. n. 211.* nec venialiter, si Sacramentum ministraret, propter text. *c. fin. cit. ibi: cum non videatur à collatione, sed participatione Sacramentorum, remotus, quod*

quod in d. 6. præmittantur ista verba: *peccat aut conferendo Ecclesiastica Sacramenta*; quia hoc intelligendum est de eo, qui in statu peccati gravis confert aliis Sacramenta, sicut prius in eodem c. dicebatur graviter peccare, qui in excommunicatione Minore celebrat Missam, & Sacramentum Eucharistiæ recipit in tali statu peccati. Si hoc non placeat, dicendum P. La Croix & P. Schmalzgrueber *h. t. n. 200.* conferentem peccare quidem propter allegata verba, *peccat autem*, at tantum venialiter; quia textus omittit verbum *graviter*, quod prius posuit apud celebrantem Missæ Sacrificium. Dixi, *effectus directus*; quippe & *indirectum* habet, seu facit, ut excommunicatus hac excommunicatione illicitè patiatur se eligi (præsentari, aut per collationem promoveri) ad Beneficium Ecclesiasticum. *c. fin. cit.* quia Beneficium ex intentione Ecclesiæ requirit susceptionem Ordinum, & ordinatur plerumque ad Sacrificium Missæ, quæ taliter excommunicato non licet: quamvis fortè non peccent eligentes, præsentantes &c. Nec electio, præsentatio &c. est ipso Jure irrita, sed tantum *irritanda*; quia hunc terminum adhibet *d. c. fin.* Posterior pars colligitur ex *c. 29. h. t.* Oppones: in *d. c.* fit mentio proprii sacerdotis: sed, qui habet jurisdictionem delegatam tantum, non est proprius sacerdos: ergo. *q. N. Min. ratio* negandi sumitur ex *c. 12. de Pœnit. § Remiss.*

36 Dico 7. Excommunicationem Canonis quamvis omnis rationis capax, qui in Clericum vel Monachum violentas manus juxta datam *n. 26. 27.* explicationem inficit ex prava intentione, incurrat. 2. non obstante, quod fortè Clericus vel Monachus in percussione consentiat. 3. ab ea tamen excusatur omnis, qui sine peccato, saltem mortali, percutit. 4. & si Clericus vel Monachus sibi ipsi vim inferat occidendo, vulnerando &c. vel, ut ab alijs fiat, mandat aut exigat. Pars 1. clarè decisa est in *can. si quis suadente cit. 17. q. 4.* Pars 2. sumitur inde, quia efficaciter & valide non possunt renuntiare privilegio, non tam in favorem suæ personæ, quam totius Status Ecclesiastici, introducto. *c. 12. de foro comp.* Pars 3. patet ex dictis *h. t. n. 8.* quia poena requirit culpam, & poena gravis, qualis est excommunicatio, culpam gravem. Unde excusantur 1. Clerici seniores, vel Magistri, qui Clericos juniores, vel discipulos, etiam in Sacris constitutos, percutiunt moderatè correctionis causâ. *c. 10. 24. § 4. h. t. 2.* Pater, vel alij consanguinei, qui filium, vel consanguineum Clericum in Minoribus constitutum, sibi subiectum, ex eadem causâ correctionis verberant intra limites. *c. 54. cit.* probabilius tamen non, si filius, vel consanguineus, jam sit in Majoribus Ordinibus, ut cum Felino & Molina docent multi cum S. Antonin. Sylv. Suar. quia id in nullo Jure permittitur, adeoque procedit *can. si quis suadente cit. dispositio.* 3. Qui ad defensionem sui, rerum suarum, & cujusvis innocentis, tenent, per-

cutiunt &c. Clericum cum moderamine inculpatae tutelæ; cum omnia jura permittant vim vi repellere. Ex eadem causâ mulier Clericum suæ pudicitia factò aliquo insidiantem verberibus vel fuste, si aliter nequeat, repellens excusatur, uti & deprehendens Clericum cum uxore, matre, filia, sorore sua turpiter agentem, eumque in continenti percutiens, vel occidens; quamvis enim occidendo graviter peccet, tamen juxta *c. 3. h. t.* ab excommunicatione immunis est. Pariter excusatur Judex Sæcularis ex tacito Ecclesiastici consensu capiens Clericum in flagranti delicto deprehensum, ut eum sistat suo Judici Ecclesiastico: item creditor Clericum debitorem de fuga suspectum detinens; vel alius rem alienam auferenti Clerico extorquens è manibus &c. quia hæc fiunt justæ defensionis causâ. 4. Pueri Clerici inter ludendum, vel etiam in rixa, se mutuo percutientes, etiam ad sanguinis è naribus, unde facillè fluit, effusionem; quia graviter non videntur peccare. Pars 4. quoad casum, quo mandat vel exigit sibi violentas inferri manus, videtur decisa in *c. 36. h. t.* ubi Clericus dicitur excommunicandus tantum, non excommunicatus, *si sponte se subjecerit*, seu consenserit in sui percussione, atque in hoc facillè conveniunt DD. at in casu, quo sibi ipsi vim facit, gravissimi DD. uti Abb. Molin. Sayr. Pirhing. &c. putant esse excommunicatum, sed Barbof. in *c. cit. n. 7.* Palao, aliique nobiscum sentiunt; quia in *can. si quis suadente cit.* planè videtur exigi distinctio personarum inter injicientem manus violentas, & eum, cui inferitur violentia, ac insuper hæc materia est pœnalis, adeoque strictæ interpretationis. Nec obstat, quod quis suiciidi non minus committat homicidium, quam si alius violentè interimat. *can. 9. caus. 23. q. 5.* licet enim hoc verum sit, eidem tamen pœnæ non subjacet; quia id in Jure non est satis expressum.

Oppones. Siquis Clericus agat personam Christi in die Parasceves, & aliquis ex Judæis, odio occulto erga ipsum flagrans, & personatum Christum probè cognoscens, acriter percutiat, caputque ipsius ac tergus validis verberibus sat crudeliter dedolet, iste non incurrit excommunicationem Canonis: sed hujus rei ratio non est alia, quam quod ille assumendo personam Christi consenserit in sui percussione: ergo percutiens Clericum consentientem excusatur. *q. trans. Ma.* de cujus veritate fors non immeritò dubitatur. *N. Min. ratio* enim, cur talis Judæus personatus non incurrat excommunicationem, licet percutiat suadente diabolo in facta hypothese, non est consensus Clerici in percussione (imò neque consensit in excessivam & ex odio procedentem) sed hæc, quod ista percussio in his circumstantijs non censeatur *externis* esse graviter injuriosa Clerico, nec in his circumstantijs posita *de se* graviter peccaminosa.

Dico 8. Absolvere ab excommunicatione Canonis quamquam de Jure Communi extra articulum mortis nemo possit. 2. ex privilegio tamen, vel speciali concessione, id permittitur.

sum est Legatis à latere quoad omnes ad se recurrentes à quacunq[ue] percussione, & pro utroque foro. 3. Legatis Missis, seu Nuntiis Apostolicis, sed cum restrictione ad subditos suar provinciar[um], ad quam missi sunt, & quamdiu morantur in Provincia. 4. Episcopis à quacunq[ue] percussione occulta, & ad forum contentiosum non deducta, pro foro interno: item in percussione levi, etiam notoria, pro utroque: imò & in gravi quoad Clericos alium Clericum suar[um] communitatis vel Collegij, in quo convivunt, percutientes: atque etiam si percussio fuit enormis, facta tamen ab impubere: vel enormis quidem, & notoria, aut ad forum contentiosum deducta, at facta ab illis, qui laborant impedimento adeundi Pontificem, vel ejus Legatum. 5. Prælati Regularibus & localibus quoad suos Religiosos, si percussio sit levis, vel gravis: si verò enormis, quando etiam pro hoc casu obtinent privilegium, ut plerique obtinent. 6. Et quoad suos Religiosos, alterius Ordinis vel Monasterij seu domus Religiosorum percutientes, sed cum limitatione. 7. Item Religiosi, Mendicantes saltem, quoad sæculares quoscunq[ue] pro foro interno, etsi percussio fuerit enormis. Ut ad ed ferè nunquam hodie opus sit recurrere ad Sedem Apostolicam, excepto casu, quo quis absolvitur ab Episcopo à percussione gravi vel enormi occulta, quæ postea fit notoria, vel deducitur ad forum contentiosum, vel ab alio, qui potestate & privilegio absolute absolvendi destitutus est; tunc enim absoluti cessante impedimento (si illud fuit temporale, non perpetuum) debent recurrere ad Sedem Apostolicam, & prior quidem, ut de novo absolvantur, posterior autem, ut mandatum de satisfaciendo Ecclesiæ & parti læsæ suscipiat, sub qua conditione, & cautione juratoria se sistendi fuit absolutus. c. 13. c. 58. h. t. Notandum insuper est, quod impeditus per se ipsum adire Pontificem, vel ejus Legatum, pro impetranda Absolutione, non teneatur mittere alium loco sui, vel per litteras inde petere Absolutionem: quia Jura exigunt, ut ipse vadat, si possit. Sayrus in Theaur. c. 28. n. 38. cum Navarro.

Pars 1. probatur, imò clarè liquet ex can. si quis suadente sæpius cit. Pars 2. sumitur ex c. 9. & ibi gl. de Offic. Legati. Pars 3. ex c. 4. eod. c. 9. cit. Pars 4. quoad percussione[m] occultam &c. ex Trid. s. 24. c. 6. de Ref. quoad percussione[m] levem ex c. 17. h. t. quoad gravem apud Clericos in eodem Collegio degentes, & quod facillè contingit, se verberantes, ex c. 9. de Vita & honest. quoad gravem & enormem, ab impubere tamen factam, ex c. 1. c. 58. c. fin. h. t. etsi is primùm post adeptam pubertatem petat absolutionem. c. fin. cit. quia beneficium à Jure semel concessum non extinguunt anni pubertatis supervenientes, ut tenet communis: quoad laborantes impedimento, quale habent mulieres omnes. c. 6. c. 13. eod. ac speciatim Moniales se invicem verberantes. c. 33. eod. item viri, quibus accessus ad Pontificem vel moraliter impossibilis,

vel saltem valde difficilis accedit in perpetuum aut ad tempus, vel sine præjudicio alieno fieri nequit, uti sunt senes, moribundi, claudi, cæci, debiles, tertiana febris laborantes (saltem ad tempus) Nobiles & delicati, pauperes, qui iter mendicando pericere deberent alias mendicare non soliti, si hostis obsideat vias: Religiosi, parochi, mariti, gubernatores urbis, filijfamilias, qui non sunt sui juris, janitores, servi, & publico officio illigati ac idoneum vicarium non habentes &c. ex c. 3. c. 13. c. 58. eod. Impediti ab itinere Romano, & sic ab Episcopo absolubiles, comprehenduntur his verbis. Regula, Mos, Sexus, Hostis, Puer, Officiarius, Deliciosus, inops, Agerque, Senexque, Sudas, Janitor, Astutus, Dubius, Cause levissimas, Debilis, absolvi sine Summa Sede merentur. Qui tamen laborant impedimento non perpetuo, sed temporali, & ab Episcopo absoluntur ratione impedimenti (nisi sint impuberes) non debent absolvi nisi sub promissione jurata, quod cessante impedimento ad Pontificem, vel ejus Legatum accedere velint. c. cit. Sicut nullus alius, nisi prius præstiterit satisfactionem parti læsæ, vel de satisfaciendo idoneam cautionem. Pars 6. sumitur ex c. 2. c. 50. eod. Privilegium quoad percussione[m] enormem habent Mendicantes & nostra Societas, ut patet ex Compend. Privil. ejusdem V. Absolutio. Pars 6. ex c. 12. eod. ubi ponitur hæc limitatio, ut absolutio fiat patiente & consentiente percussor Superiore, nimirum per se vel per vicarium: si verò Religiosus non exemptus percuteret Clericum Sæcularem, petenda foret absolutio ab Episcopo, nisi percussio esset gravis vel enormis. c. 21. eod. in 6. cum c. 32. cit. si autem percussor Religiosus foret exemptus, absolutio quidem peti posset ab Episcopo, ab hoc tamen danda non esset, nisi cum consensu Prælati Regularis. c. 32. cit. Pars 7. ex 4. Compend. privil. quia percussio occulta, etiam enormis, non est inter casus Bullæ Cœnz, qui soli excipiuntur ab absolutione calicum Pontificiorum Mendicantibus concessa, saltem extra Italiam, uti dictum. n. 14. tit. XXXVIII. de Penitent.

§. 3. De Suspensione.

Sciendum 1. Suspensionem proprie acceptam ex communi in hunc sensum definit: est censura Ecclesiastica, privans Clericum vel Ministrum Ecclesiæ usu Officij, vel Beneficij Ecclesiastici, vel utriusque simul, quæ talis. Dicitur 1. proprie acceptam; si enim teratur in poenam, & vindictam delicti merè præteriti, vel ex mente ferentis ad certum tempus, v. g. ad biennium, vel etiam sine ulla spe remissionis ac in perpetuum, censura Ecclesiastica non est; quia non poena Medicinalis, nec ordinata in bonum & emendationem delinquentis, ut is ponat contumaciam, quod intendere debet omnis censura, sed in vindictam tendit, & ideo Suspendio Poenalis, non

Medicinalis, appellari solet, adeoque erit vel Irregularitas, vel Depositio, vel Privatio Officii aut Beneficii, vel alia poena vindictiva. 2. *Censura Ecclesiastica*, in qua ratione generica convenit cum Excommunicatione & Interdicto. 3. *Clericum, vel Ministrum Ecclesiae*: quapropter Laicus, utpote officij & beneficii Ecclesiastici incapax, suspendi nequit, sed solus Clericus, qui habet Ordines, vel Officium, vel Beneficium, à quorum exercitio impeditur per Suspensionem. Quando proin Abbatissae vel Priorissae dicuntur à suo officio suspendi, propriè suspensio non est, vel censura, cujus temeraria violatio inducat irregularitatem, c. 1. b. t. in 6. § c. 9. de Cler. excom. ministr. statutam. 4. *privans usu*, h. e. impediens à ministerio vel functione Ecclesiastica, ita ut actus Ordinis, & Beneficii sint illiciti, licet valeant: nisi sint actus jurisdictionis & officij, à quibus aliquis est suspensus, & ut talis denuntiatus, seu non toleratus. Neque Suspendio privatio Ordine, Officio, vel Beneficio, aut titulo, sicut Depositio & Degradatio. 5. *quà talis*, seu formaliter & directè, quatenus ille usus est functioni quaedam & exercitium potestatis, ab Ordine, Officio, vel Beneficio Ecclesiastico provenientis. 6. *Officij*, quo nomine venit potestas Ordinis, & Jurisdictionis Ecclesiasticae, vel potius actus & usus. 7. *Beneficij*, per quod intelligitur jus exercendi functiones beneficii, & percipiendi fructus, vel potius administratio beneficii, & fructuum beneficialium perceptio. Ex quibus patet differentia Suspensionis à reliquis censuris, Excommunicatione, & Interdicto: ab Excommunicatione quidem, tum quia hæc privat quidem etiam usu Officij & Beneficii Ecclesiastici, at non tantum, sed etiam alijs bonis fidelium communibus, & Ecclesiae suffragijs, nec sub illa ratione & formalitate, sub qua Suspendio, nimirum quatenus ille usus est communicatio cum reliquis fidelibus, non verò formaliter, directè, & quatenus est functio quaedam vel exercitium potestatis Ecclesiasticae, sub qua ratione privat Suspendio, tum quia non Clericos tantum, uti Suspendio, sed etiam Laicos & Fideles omnes afficit: ab Interdicto autem, quia hoc, licet privet quoque functionibus sacris, id tamen non facit directè, & quatenus sunt tales, sed sub alia ratione, quatenus nempe sunt quaedam Divinorum participatio per præsentiam, & assistentiam: deinde Interdictum privat etiam sepulturâ Ecclesiasticâ, nec solos Clericos afficit, sed etiam alios.

40. Sc. 2. Ex data definitione colligi principalem Suspensionis divisionem, nimirum quòd alia sit *Totalis*, qua quis suspenditur ab Officio & Beneficio simul, qualis esse semper intelligitur, quæ fertur terminis indefinitis & absolutis, nisi aliunde colligatur aliud; nam propositio indefinita ob suam indifferentiam æquivaleret universali, & sine fundamento per Suspensionem simpliciter prolatam intelligeretur Suspendio ab Officio tantum, vel à Beneficio tantum. Alia autem *Partialis*, qua

quis suspenditur ab alterutro tantum, nimirum vel ab actibus Officii tantum, vel Beneficii tantum. Et hæc *Partialis* iterum potest esse vel à toto Officio, seu ab omnibus ejus actibus; aut à toto Beneficio seu ab omnibus Beneficijs, & omnibus fructibus beneficialibus, ac vocari potest *Suspendio totalis secundum quid*: vel ab Officio ex parte, v. g. ab uno vel altero tantum Ordinis actu, v. g. à celebratione Missarum, ab audiendis Confessionibus &c. vel tantum à jurisdictione, vel uno actu jurisdictionis, v. g. à collatione Beneficiorum: aut à Beneficio ex parte, v. g. ab uno tantum Beneficio, vel parte tantum fructuum beneficialium, vel à Distributionibus tantum; atque hanc libet vocare *partialem secundum quid*. Sicut autem per Suspensionem simpliciter & indefinitè prolatam intelligitur *Totalis absolute*, ab Officio & Beneficio simul; ita per Suspensionem ab Officio tantum, vel Beneficio tantum, v. g. si dicitur in Jure, *suspensus sit*, vel *suspendatur*, ab Officio, intelligitur *Totalis secundum quid*, propter allatam superius rationem. Diligenter itaque attendendum, quibus verbis utatur Jus, vel Judex, Suspensionem inferens, & cum possit ac soleat quis suspendi ab Officio, non debet illa extendi ad Beneficium, vel vicissim; item si quis suspendatur ab Ordine, non debet intelligi de alijs actibus Officii &c. cum hujusmodi Suspendio non necessario trahat alteram. per c. 10. de Purg. Canon. Ulterius dividitur Suspendio in eam, quæ est *a Jure*, & in illam, quæ procedit *ab Homine*, item quæ est *ferenda*, & quæ *late sententia*, uti de Censuris in genere dictum n. 3. Demum adverte, Suspendos quoque, sicut de Excommunicationis differuimus n. 25. servatâ proportionem alios esse *Toleratos*, qui nempe specialiter & publicè ut tales *denuntiati* non sunt, alios verò *Non-toleratos*, qui ut tales dictò modò sunt *denuntiati*.

Dico 1. Suspendere possunt omnes & soli illi, qui in Clericum habent jurisdictionem fori externi & contentiosi. 2. non obstante, quòd Clericus aliàs subiectus (aut Religiosus) illo tempore existat extra territorium suspendentis, vel beneficium aliquod, à quo suspenditur, sit extra territorium suspendentis. 3. ut autem Suspendio feratur licet à Superiore, ferri debet in scripto, & prævia monitione trina, vel una æquivalente trina. 4. Impeditur autem vel evitatur Suspendio ijs modis, quibus ab Excommunicatione incurrenda aliquis excusatur. Pars. 1 & 3. deducitur ex dictis de Censuris in genere n. 3. 9. Ubi tamen adverte, si Suspendio, impropriè talis, feratur non ad correctionem delinquentis, sed merè in poenam, non requiri monitionem præviam. per c. 33. de testib. § c. 5. b. i. in 5. Pars 2. ex subiectione personali, qua Clericus suo Superiori, & Religiosus suo Prælato, adstrictus est, cum personaliter subiectus maneat subiectus, ubicunque exstiterit, & subiectio adhæreat personæ. Nec obstat communis regula c. 2. de Constit. in 6. § l. fin. ff. de Jurisd. comprehensa, extra territorium

rium ius dicenti impunè non paretur: quia procedit tantum de Legibus, Statutis, & Sententiis generalibus, quæ immediatè, non personas, sed locum & territorium afficiunt, non verò de sententia particulari, quæ immediatè fertur in personali subiectum. Pars 4. patet ex allatis n. 10.

42 Dico 2. Suspendi possunt non modò Clerici singulares subiecti. 1. sed etiam Communitates, Capitula, & Collegia Clericorum. 3. nunquam verò sine delicto, saltem aliquorum, si communitas, vel proprio personæ, si persona singularis suspendatur. 4. quod delictum regulariter debet esse grave. 5. externum, non merè præteritum, si Suspendio sit vera & propriè talis &c. Pars 1. per se liquet. Notandum tamen, quòd Episcopi ob eminentiam statûs, & ne impediatur in exercitio sui officij, non censeantur comprehendi Suspensione (uti & Interdicto) generaliter latâ, nisi eorum fiat mentio expressa. c. 4. b. t. in 6. quod tamen privilegium probabilius non est extendendum ad censuram Excommunicationis, cum de hac nihil dicatur in d. c. & in positivis non valeat argumentum à pari, ut docet La Croix to. 8. l. 7. n. 43. cum Suar. Dicast. Gibalino. Pars 2. ex c. quia sepe 40. de Elect. in 6. Extrav. 1. eod. int. com. & Extrav. Sanè de Simon. ubi exstant talia exempla. Qui tamen ex tali communitate sunt innocentes, non privantur juribus & functionibus, quæ ipsis quâ singulis sigillatim competunt; sed tantum ijs, quæ communitati quâ tali collectivè, cuius sunt membra, uti v. g. est ius eligendi Prælatum &c. Pars 3. ex natura omnis poenæ, quæ locum non habet, ubi culpa non est. Quòd verò requiratur delictum proprium personæ, si persona singularis propriè suspendatur, & privetur iure proprio jam quæsitò, sumitur ex c. 2. de Constit. ibi: rem, quæ culpâ caret, in damnum vocari non convenit. & ex c. 2. de his, quæ fiunt à major. part. ibi: cum peccata suos autores tenere debeant &c. nec satis æquum videretur, si innocens nocentis delictum luere deberet, ius proprium jam quæsitum amittendo. Aliud est de amissione juris communis, quod competit tantum communitati quâ tali. Si dicas, in c. 14. de tempor. Ordin. puerum, ante legitimam ætatem ordinatum ex culpa aliena Episcopi, eum ordinantis, absque propria culpa fuisse suspensum ab Officio Diaconatûs, donec perveniret ad ætatem debitam; repone, illam suspensionem non fuisse veram & propriè dictam, cum hæc non feratur ad certum & determinatum tempus, sed quandam prohibitionem, quæ ad irregularitatem reducit & inhabilitatem, propter defectum ætatis Canonice. Pars 4. ex natura poenæ gravis, quæ requirit culpam gravem, ut sit proportio inter culpam & poenam juxta Leges Justitiæ. Nec est paritas cum excommunicatione Minore, quæ incurritur etiam ob peccatum veniale, uti docuimus n. 34. quia Suspendio, licet minoribus bonis privet, quam sit perceptio Sacramentorum, qua privat excommunicatio Minor, difficilius tamen tolli-

tur, cum ab excommunicatione Minore quibet Confessarius valeat absolvere; Suspendio sæpe inducit damnum valde grave & irreparabile, nec non aliquam secum fert inimicam. Addidi tamen, regulariter; nam si ab Homine feratur Suspendio tantum ab unico actu, v. g. suffragationis in Capitulo, vel a celebratione Missæ tantum in certo loco, ut absolute fieri potest, vel si quis improprie suspendatur ad tempus valde breve, probabile putant DD. quòd sufficiat peccatum veniale. Pars 5. constat ex dictis n. 8.

Dico 3. Effectus Suspensionis violatæ est ius peccatum, regulariter grave, quo se obstringit suspensus exercendo actum, à quo suspensus est, tum poenâ, quæ in exercente actum Ordinis, quo privatur suspensus, est Irregularitas, ut patet ex tit. de Cleric. excomm. minor. Alia autem, nempe privatio Beneficij, si suspensus à beneficio se ingerat in ejus administrationem. c. 1. §. fin. de Elect. in 6. tum etiam, si suspensus est denunciatus, seu non-toleratus, in validitas actûs, si istius valor pendet ab Ecclesia, ut si exerceat suspensus actû jurisdictionis, vel beneficij, vel officij (excepto actu Ordinis.) c. 8. de Consuet. c. 16. de Elect. c. 2. de stat. & qual. c. un. ne Sede vac. in 6. quia suspensus non-tolerato adimit Ecclesia jurisdictionem, & potestatem agendi extra casum urgentissimæ necessitatis. Ingens igitur quoad effectum Suspensionis discrimen est inter suspensum tolerantem & non tolerantem; nam ille nunquam (extra dictum casum) agit licitè exercendo actus, à quibus suspensus est, licet requiratur à fidelibus. imò nec fideles licet requirunt vel petunt ab ipso talem actum, cum teneantur ipsum vitare quoad tales actus (licet non quoad alia) & cum ipso non communicare; inducerent enim ad peccatum, & ad hoc ei cooperarentur: deinde semper agit nulliter exercendo actus jurisdictionis, officij, & beneficij, à quibus suspensus est. Contra ille, nimirum toleratus, seu non denunciatus, quamvis agat illicitè ingerendo se in exercitium actûs, à quo suspensus est, operatur tamen licitè, si ab alijs propter suam utilitatem requiratur, nec fideles peccant ex iusta causa petendo ab ipso talem actum, v. g. Missam, Absolutionem, Eucharistiam, aut alia Divina, quo casu requisitionis nec irregularitatem incurrit suspensus hujusmodi actum exercens: deinde actus ab eo gesti, etiam jurisdictionis, licet ipse se ingesserit illicitè, non requisitus, valent omnes, modò non repellatur per exceptionem. Ratio diversitatis inter utrumque sumitur partim ex c. cit. partim ex Bulla Ad evitanda Martini V. Vill. Suar. Bonac. Palao, Pirhing. b. t. n. 210. Wiestner n. 113. Coeterum Suspendio ab ingressu Ecclesiæ, quæ tamen melius dicitur interdictum, privat omni publico actu Ordinis & Officij Divini in Ecclesiâ, imò & præsentia Ecclesiæ eo tempore, quo celebrantur Divina Officia, psallitur &c. non tamen extra Ecclesiâ, nec privatis orationibus etiam in Ecclesiâ, & extra tempus, quo inibi celebrantur Divina.

44 Dico 4. Absolvere à Suspensione propriè dicta, à Jure lata, & non reservata, potest Episcopus, vel alius Prælatus jurisdictione quasi Episcopali præditus in suspensum, & quidem pro utroque foro. DD. communiter ex c. 29. b. t. ibi: quia tamen conditor Canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi. Dixi 1. Absolvere; hoc enim modo, & non alio, tollitur omnis censura: si tamen foret suspensio improprie dicta, v. g. lata pro tempore determinato, vel etiam sub conditione aliqua, tunc lapsu temporis, aut impleta conditione, cessaret per se, absque ulla absolutione nova. 2. propriè dicta, nimirum ut est poena Medicealis ad correctionem delinquentis; si enim in puram delictipœnam lata est, sive ad certum tempus, sive expressè in perpetuum, solus conditor Juris relaxat: quamvis, si sine præfinito tempore, & sine expressa mentione perpetuitatis lata sit, communius censeant, Absolutionem Episcopo esse permissam. 3. à Jure lata; impositam enim ab Homine solus imponens, vel ejus successor aut delegatus, uti & (saltem validè) ejus Superior tollit. 4. non reservata; nam per reservationem admittitur potestas absolvendi inferioribus ab auctore Juris, nisi detur illis novum speciale privilegium, cujusmodi quoad omnem omnino suspensionem occultam, & ad forum contentiosum non deductam, pro foro interno obtinent Episcopi in Trid. s. 24. c. 6. de Ref. & Confessarii Societatis Jesu (& quarundam aliarum Religionum) ut habetur in *Compend. privil.* ejusdem Societatis v. *Absolutio* §. 1. Palao, Wiestner, alii. 5. Episcopus &c. nam aliis inferioribus, privilegio destitutis, etiam Confessariis pro foro interno, licet suspensio Juris reservata non sit, communiter negatur potestas absolvendi; cum absolutio à Suspensione non necessariò sit præmittenda absolutioni à peccatis, sicut absolutio ab Excommunicatione, quam n. 14. permittimus omnibus Confessariis, & Parochis, pro foro interno, si Excommunicatio non est reservata.

§. 4.

De Interdicto, Ubi etiam de Cessatione à Divinis.

45 Sciendum 1. Interdictum propriè acceptum exc. 11. de sponsal. &c. n. de Penit. sic definiri posse: est censura Ecclesiastica privans usu seu participatione officiorum Divinorum omnium, aliquorum Sacramentorum, & sacre Sepulture, quâ talium. Neque sollicitum te habeat, an hæc, vel aliæ definitiones, à nobis per decursum totius Juris Canonici allatæ, sint in omni rigore Logico veræ definitiones, vel tantum descriptiones; cum materiæ Juridicæ propter sui amplitudinem & casuum diversitatem ferè non patiantur exactas definitiones, & ideo in l. 202. ff. de R. I. omnis definitio in Jure periculosa dicatur. Convenit Interdictum cum aliis Censuris in generalibus, ac in causa finali speciatim, quia tanquam poena medicinale

(nisi feratur ad certum tempus ob delictum merè præteritum in meram vindictam; quo casu propriè Interdictum non est) ordinatur ad emendationem delinquentium, & positionem contumaciæ. Differt autem ab illis, partim quia paucioribus privat bonis, quàm Excommunicatio, & sacris tantum, non politicis & civilibus, pluribus verò, quàm Suspendio, quia privat etiam sepulturâ Ecclesiasticâ, & Laicos etiam afficit, non autem Suspendio; partim quia sub alia ratione privat rebus sacris, nimirum formaliter, directè, & quatenus de se sunt res sacræ, & ad cultum Divinum pertinentes; Excommunicatio autem & Suspendio, licet iisdem privent, tamen privant sub alia formalitate, nimirum Excommunicatio, quatenus prohibet communionem cum fidelibus, Suspendio autem, quatenus prohibet Clericis usum suæ potestatis Ecclesiasticæ. Et hanc differentiam indicant voces quâ talium positæ in definitione.

Sc. 2. Interdictum dividi in Locale, Personale, & Mixtum. Locale est, quod immediatè afficit locum, ne ibi participantur Divina & Sacra: Personale, quod immediatè afficit personas, quæ prohibentur participare dicta bona: Mixtum, quod immediatè afficit & locum & personas; quod quidem non tantum fit tunc, quando expressa sit mentio loci & personarum, sed etiam in omni Interdicto locali, utpote quod semper afficit illam vel illas personas ratione sui etiam, quæ causa fuerunt Interdicti. Discrimen inter Locale & Personale in effectu est, quòd Personale comitetur personas interdictas, ubicunque existerint, Locale verò non stringat existentes extra locum Interdicto suppositum. c. 16. b. t. in 6. De in tam Locale quàm Personale subdividitur in Generale & Particulare seu speciale: Generale Locale est, quod fertur in locum generalem plura loca sub se continentem, ut est Regnum, Provincia, Civitas, Diocesis, Parochia: Generale Personale, quod fertur in totam aliquam Communitatem, Collegium, Capitulum, ex pluribus personis constans, quatenus collectivè sumitur, & communitas est: Particulare Locale, quo interdicatur unus locus particularis, v. g. certa Ecclesia in Parochia, vel plures determinatæ: Particulare Personale, quo una, vel plures personæ determinatæ, quæ singulares, & non quæ membra communitatis, interdicuntur. Porro, sicut de Excommunicatis & Suspendis dictum, ita & ex personaliter & nominatim interdictis aliqui sunt tolerati, alij non tolerati seu vitandi: hi sunt soli illi, qui specialiter nominatim & publicè sunt denunciati ut tales. Extrav. Ad evitanda Martini V.

Dico 1. Interdictum ferre possunt omnes & soli illi, qui reliquas censuras. c. 3. de Offic. Ord. & eo modo debent, quo alias censuras uti colliges ex dictis n. 9. de Censuris in genere. Id observandum specialiter, quòd Prælati Regulares, saltem vi consuetudinis, neque ant ponere Interdictum Locale, sed tantum Personale; cum eorum jurisdictio, quoad hoc punctum saltem, respiciat solas personas sibi sub-

subiectas, non locum. Palao cum multis alijs.
 48 Dico 2. Interdictum ferri potest non solum
 in loca, & personas singulares. 2. Sed etiam
 in communitates quæ tales. 3. Ita ut suo mo-
 dō etiam afficiantur innocentes. 4. Episcopi
 verò nunquam censentur comprehensi in In-
 terdicto Generali Personali, nisi specialis eo-
 rum mentio fiat. 5. Neque peregrini, & ex-
 teri, licet diu habitent (uti Mercatores, Stu-
 diosi &c.) in tali populo vel communitate. 6.
 Licet hi comprehendantur Interdicto Locali.
 7. Exceptis Clericis quoad Sepulturam Eccle-
 siasticam, qui inibi, in silentio tamen, & sine
 Officiis Divinis, sepeliri permittuntur. Pars
 1. est indubitata ex c. 11. de Sponsal. & concor-
 dantijs. h. t. Pars 2. & 3. ex c. 17. eod. in 6. Ne-
 que in eo iniquitas est, eō quod delicta suos
 auctores tenere debeant. c. 2. de his, quæ sunt
 à maior. part. Cap. 1. 22. C. de pœnis. & innocen-
 tes puniri non debeant; negatur enim suppositum,
 quod innocentes propriè puniantur, &
 directè, quia ipsis, quatenus cum nocentibus
 constituunt unum corpus & communitatem,
 ex iusta causa per accidens & indirectè subtra-
 hitur certus favor, seu ministerium Ecclesia-
 sticum, & quidem, si simul locus sit interdi-
 ctus, in hoc tantum loco; nam extra illum
 possunt innocentes pro libitu participare Di-
 vina. c. 16. cit. Quamvis igitur per accidens
 patiantur aliquod damnum, & sic improprie
 puniantur, absque sua culpa, id tamen non fit
 sine iusta causa, quia fit propter delictum ma-
 ioris partis, vel capitum communitatis: quod
 iniquum non est, ut patet partim à simili in
 bello iusto, ubi per accidens multi innocen-
 tes iuste patiuntur damnum, vel etiam occi-
 duntur, cum finis belli alias obtineri nequeat,
 partim ex c. 23. de R. J. in 6. ibi: sine culpa, nisi
 sub sit causa, non est aliquis puniendus. Neque re-
 plices, consultius fore, delinquentes excom-
 municari, quam communitatem vel locum,
 ubi reperiuntur innocentes, Interdicto sup-
 poni; nam sæpe non constat, quinam deter-
 minatè sint Rei, & sic eluderetur Excommuni-
 catio facilè, cum quilibet se diceret innocen-
 tem. Deinde Potentes sæpe longè magis cu-
 rant & timent Interdictum, quam Ex-
 communicationem; quia, si tota communi-
 tas, vel locus generali Interdicto supponatur,
 innocentes exacerbantur contra nocentes, atq;
 sic facilius isti adiguntur ad præstandam satis-
 factionem & ad emendationem. Pars 4. ha-
 betur c. 4. h. t. in 6. ut scilicet Episcoporum
 officium impediatur minus, & subditorum
 utilitati consulatur magis. Pars 5. probat-
 ur ea ex ratione, quia in odiosis non habent
 pro parte talis Populi vel Communitatis.
 Pars 6. ex c. 4. § 10. de privil. in 6. cum talis
 prohibitio Divinorum spectet locum, ita ut in
 eo nequeant celebrari, adeoque nemini liceat
 ibi audire Divina, etiam alias non subdito,
 uti sunt exteri, vel exempti, quales sunt qui-
 dam Regulares, nisi habeant speciale privile-
 gium ad non servandum tale Interdictum.
 Pars 7. ex c. 11. de Penit. § Remiss. modò Cle-
 rici (quo nomine veniunt in hac exceptione

favorabili omnes personæ Ecclesiasticæ, eti-
 am Regulares, & in Novitiu aduoc. de-
 gentes) non culpabilem dedunt causam In-
 terdicti, aut non personaliter sint Interdicti.

Dico 3. Causa Interdicti est delictum. 2. &
 quidem regulariter grave. 3. atque, si In-
 terdictum sit generale, delictum communi-
 tatis, vel saltem Capituli communitatis, &
 non unius tantum vel alterius privati. Com-
 munis cum Nav. Suar. Covar. Avila ex c. 11.
 de Sponsal. Ratio, quia poena supponit deli-
 ctum, & proportionata debet esse culpæ.
 Dixi, regulariter grave, imò pro Interdicto ge-
 nerali requiritur fortè gravius, quia per
 Excommunicationem, quia illo involvuntur
 etiam innocentes secundariò & per accidens.
 Si tamen Interdictum non esset absolutum vel
 integrum, sed ad breve tempus vel partiale
 videretur sufficere posse peccatum veniale,
 quia poena est levis, & facile amovibilis. DD.
 passim cum & apud Palao,

Dico 4. Interdictum privat sequentibus
 bonis. 1. Officiis Divinis omnibus. c. 17. h. t.
 § c. 16. eod. in 6. quæ privatio est activa, ut
 ut interdictis, & in loco interdicto, exerce-
 brare non liceat. Nomine Divinorum officio-
 rum veniunt actiones sacræ, quæ à solis Cle-
 ricis ex institutione Christi, vel Ecclesiæ, sunt
 permittuntur, ac per se annexæ sunt alicui
 Ordini sacro, uti Sacrificium Missæ, decana-
 tio, vel recitatio communis & publicæ Ho-
 rarum Canoniarum, Officii B. V. Palmæ-
 rum, Litaniarum, & aliarum precum Eccle-
 siasticarum in loco ad id specialiter deputato,
 benedictiones publicæ olei, chrismatibus, aquæ
 cereorum, palmarum, nuptiarum, vellum,
 templi, vasorum, altaris &c. non tamen
 Concio, quia non ad Deum colendum, sed ad
 populum instruendum, ordinatur, neque Ho-
 rarum Canoniarum recitatio etiam communi-
 ter & solenniter instituta à Monialibus, quia
 non est annexa Ordini sacro, neque privata
 recitatio etiam à binis & binis facta. 2. privata
 usu quorundam Sacramentorum tam activo
 quam passivo, scilicet collatione & susceptio-
 ne. c. 43. h. t. c. 16. § c. 24. eod. in 6. nimi-
 rum Ordinis, Extræmæ Unctionis, & Eucha-
 ristie extra casum, quo hæc mortuibus por-
 gitur per modum Viatici, item Matrimonii
 cum benedictione nuptiali; siquidem Sacra-
 mentum Baptismi, etiam cum ritibus & cere-
 moniis, propter necessitatem, & Confirmatio-
 nis, quia est complementum Baptismi, con-
 ferri & recipi potest, uti & Penitentia, ex-
 ceptis ijs, qui causam dedere Interdicto, nisi
 præstita prius satisfactio, vel sufficiens
 cautio. Pariter Communio sacra per mo-
 dum Viatici, & Matrimonium sine benedi-
 ctione conjugum permittuntur, uti DD. pas-
 sim conspirant propter textus in c. 11. de Spon-
 sal. c. 11. de Penit. c. 19. c. 24. h. t. in 6. § c. 17.
 eod. X. Quod autem Matrimonium sine be-
 nedictione liceat contrahere, DD. de iuram.
 ex eo, quia principaliter est contractus, &
 ratio Sacramenti ei primum superaddita.
 Dissentit Ugolia. & Bonac. alique. 3. privata

Sepulturâ Ecclesiasticâ, tam activè quàm passivè. c. 3. de privil. c. 8. eod. in 6. c. 11. de penit. exceptis tamen personis Ecclesiasticis: respectu quarum juxta n. 48. hæc privatio non est passiva, sed sepeliri possunt in loco ad sepulturam aliâ deputato, licet interdico, at sine pulsatione campanarum & aliis solennitatibus: item exceptis personaliter interdictis, non specialiter denunciatis; nam & hi in loco sacro, non tamen interdico, sepeliri permittuntur, saltem ut tenent multi ex *Extrav. cit. c. 24. de privil. c. 8. eod. in 6.* imò, & nominatim denunciati, si cum poenitentia decesserunt, prius tamen indirectè post mortem absoluti à censura Interdicti. Sayr. Avil. La Croix &c. 4. denique privat ingressu Ecclesiæ. c. 48. h. t. c. 20. eod. in 6. Sed, quia hæc privatio per se & absolutè non est annexa Interdicto, sed est quasi novum Interdictum, ideo requiritur specialis sententia. Hujus Interdicti in Jure fit frequens mentio, & ex voluntate Tridentini loco Excommunicationis vel Suspensionis ab officio, per quas censuras faciliè redundat incommodum in subditos, Prælati Ecclesiasticis infligi quandoque debet; cum hoc Interdictum relinquat eis jurisdictionis exercitium. Cæterum interdictus ab ingressu Ecclesiæ probabiliter in cœmeterio potest celebrare & audire Divina, ac in ipsa Ecclesia privatim preces fundere, atque Sacramenta inibi percipere. Covarruv. Avil. Palao &c.

Porro prima pars quoad privationem Officiorum Divinorum limitatur in Interdicto *Locali Generali*, quod semel in hebdomade ad conficiendam Eucharistiam celebrare Missam liceat. c. 57. h. t. imò juxta c. 24. eod. in 6. in Monasterijs & Ecclesiis Regularium quotidie, sed submissa voce, januis clausis, ut ab extra Ecclesiam existentibus videri nequeant Divina officia, sine pulsatione campanarum, imò & tintinabuli ad *Sanctus* & ad *Elevationem*, atque exclusis nominatim interdictis & denunciatis, item Laicis quibuscunque, quamquam personæ Ecclesiasticæ possint in Ecclesia eidem Sacrificio interesse. 2. quod in certis festivitibus, nempe Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis B. V. MARIÆ. c. 24. cit. & juxta *Constit. Ineffabile* Martini V. & *Constit. Excellentissimum* Eugenij IV. in Festo Corporis Christi, ejusque tota Octava, item juxta indultum Leonis X. in Festo Immaculatæ Conceptionis per totam Hispaniam permissum sit celebrare Missam ac alia Divina Officia, apertis etiam januis, & cum omni solennitate, ac præsentem populo. Quando autem permittitur celebratio Missæ, censetur quoque permissa Communio sacra. His igitur diebus Interdictum est suspensum de Jure.

51. Quæres, quid requiratur, ut obliget Interdictum, & dictis bonis privet? 1. Si est Interdictum *Locale*, à Jure positum, requiritur cognitio & declaratio seu denuntiatio Judicis Ecclesiastici, ut nimirum legitime constet, delictum, cui annexum est Interdictum, verè esse patratum, & nullus prætereignere ignoran-

Lib. V. R. P. Pichler.

tiam possit. Si verò est Interdictum *Personale*, opus est, ut personaliter & specialiter denuntientur personæ; secus enim fideles non tenentur eas vitare, sed, si interdicti sint Clerici, ab eis Divina Officia, Missas &c. licet requirunt, saltem ex causa justa; quamvis ipsi, non requisiti, licet specialiter denunciati non sint, sed tolerati, teneantur abstinere, & se non ingerere. *Extrav. Ad evitanda.* Martini V. cit. 2.

Dico 5. Effectus Interdicti violati est pariter peccatum, per se mortale, quia violatur præceptum Ecclesiæ in re gravi, nisi nempe excuset vel ignorantia vel parvas materiam; partim *pœna*, quæ quidem in Laicos nulla reperitur statuta in Jure, excepto domino temporali loci, qui compellit Clericum ad celebrandum in loco interdico, item exceptis personaliter interdictis & denunciatis, qui, postquam jussi sunt, non exeunt de templo, ubi celebratur Missa; hi enim incurrunt Excommunicationem reservatam Papæ. *Clem. 2. h. t.* Personæ verò Ecclesiasticæ sic puniuntur in Jure. 1. Clericus personaliter interdictus actum Ordinis, item interdictus ab ingressu in Ecclesiam, & hoc Interdictum violans, fit irregularis. c. 1. c. 18. §. is verò. c. 20. h. t. in 6. 2. fit ineligibilis & impositibilis ad Dignitates Ecclesiasticas tam activè quàm passivè. c. 18. cit. 3. Clericus (uti & Religiosus) personaliter quidem non interdictus, at illucitè præsumens celebrare Divina in loco interdico, vel coram interdictis non-toleratis vel eos ad Sepulturam admittere, arcetur ab ingressu Ecclesiæ, donec satisfecerit illi, cujus sententiam violavit. c. 8. de *Privil. in 6.* 4. Religiosi, etiam exempti, qui non servant Interdictum locale, quod servatur in Ecclesia Cathedrali, vel Matrice, vel Parochiali illius loci, incurrunt Excommunicationem. *Clem. 1. h. t.* Denique eandem Excommunicationem contrahunt sepelientes interdictum denuntiatum, vel non interdictum personaliter in loco interdico, extra casus à Jure permisos. *Clem. 1. de Sepult.*

Dico 6. Interdictum à Jure latum, propriè dictum, tollitur per relaxationem, seu Absolutionem. 2. & quidem, si sit *Locale*, vel *Personale Generale*, seu latum in communitatem, solus ille potest relaxare, qui jurisdictionem Episcopalem in talem locum, vel communitatem habet, exclusis etiam Religiosis, qui privilegium obtinent absolvendi ab aliis Censuris; quia istud se extendit ad solum forum internum Poenitentiae, cui nec locus, neque communitas subijcitur. 3. si verò sit *Personale Particulare Interdictum*, tunc videndum, an sit reservatum, vel non: reservatum quidem per se relaxare spectat ad solum Juris conditorem Pontificem, ex privilegio tamen, si sit occultum & ad forum contentiosum non deductum, ad Episcopos pro foro interno, item pro eodem foro ad Religiosos Mendicantes: si non sit reservatum, non tantum Episcopis & Religiosis, sed etiam Parochis, Confessariis, à mortali absolvere potentibus, permissa videtur absolutio. 4. si deni-

H h h

Denique Interdictum est latum ab homine per sententiam specialem, sive Locale sive Personale, solus auctor, vel ejus successor, vel Superior, vel horum delegatus absolvere potest. Patent ex n. 14. 38. 44. de absolutione à Censuris in genere, ac in specie ab Excommunicatione & Suspensione. Procedunt autem hæc de Interdicto propriè dicto, prout est poena Medicinalis; si enim esset latum vel ad certum tempus, aut sub conditione; vel in perpetuum in meram poenam ob delictum purè præteritum; tunc in priori casu per lapsum temporis, aut impletionem conditionis, sine nova relaxatione Superioris cessaret; in posteriori verò (uti & in priori casu, si ante lapsum temporis præfixi, vel impletam conditionem, relaxatio peteretur) solus ille, qui posuit, ejusque successor aut Superior vel delegatus tollere potest. Text. Gl. DD. in c. 11. de Sponsal. § c. 17. h. t. in 6. Suar. d. 38. de Censuris Sect. 2. n. 2. alique.

Dico 7. Cessatio à Divinis (quæ & Suspendio Organorum, vel Laudis Divinæ, dicitur) est prohibitio Ecclesiastica Clericis imposita, ut abstineant ab Officiis Divinis, & Sacramentorum administratione in aliquo loco, ob grave delictum, in contestationem meroris. DD. passim ex c. 11. cit. Explico descriptionem, in qua dixi 1. prohibitio Ecclesiastica; non enim inter Censuras reputatur, licet Interdicto vicina sit, ac induci debeat & possit ab eo tantum, qui jurisdictionem Ecclesiasticam in foro externo habet; uti & ab eodem, vel ejus successore, aut Superiore relaxari: nec durare debet ultra mensem; si enim intra hoc tempus intereum, qui indixit Cessationem, & eum, qui per culpam suam ei causam dedit, non fiat compositio, nec ab illis causa Romam fuerit delata, definit ista prohibitio per se. c. 8. in fine de Off. Ord. in 6. Dixi 2. Clericis imposita; quia ad hos solos spectat Officia Divina in Ecclesiis solenniter peragere, & administrare Sacramenta. Interim tamen, si Cessatio à Divinis servetur in Ecclesia Matrice, eandem servare probabilius tenentur quoque Religiosi, etiam Exempti, in suis Ecclesiis, & quidem sub poena Excommunicationis, per Clem. 1. h. t. & Trid. s. 25. c. 12. de Regular. quod videtur respicere & confirmare Clem. cit. Dixi 3. ut abstineant ab Officiis Divinis; quid horum nomine intelligatur, discas ex n. 50. Probabilius tamen non comprehenditur Sepultura Ecclesiastica, quæ fit sine solennitate Divinorum Officiorum; quia in Jure non exprimitur clarè. Dixi 4. & Sacramentorum administratione, scilicet aliquorum, non omnium, uti in Interdicto fit: sic licitum est ministrare Baptismum, Confirmationem, Pœnitentiam, & Matrimonium sine benedictione tamen Nuptiali. Dixi 5. in aliquo loco, sive ille sit generalis; plura sub se continens loca, uti provincia, civitas, castrum, sive particularis, uti determinata Ecclesia, Coemeterium, Oratorium. Et hinc alia Cessatio à Divinis est Generalis, alia Particularis seu Specialis. Dixi 6. ob grave delictum; cum cessatio hæc sit poena gravis, De-

bet quoque esse notorium notoriè factum, & delinquens prius moneri, an satisfactorem præstare velit; quia, uti Censuræ, tenetur ad illius emendationem, & ideo non nisi ob contumaciam indicenda. Si is nolit satisfacere, & sic evadat causa Cessationis iuste ac valide indictæ, tenetur ad damna omnia, innocentibus inde provenientia, resarcienda, & insuper arbitrio Superioris condemnandus vel ad multam vel poenam ad augendum & equaliter reparandum cultum Dei interea commissum. c. 2. § 8. de Off. Ord. in 6. Dixi 7. in contestationem meroris; quia non indicitur principaliter & directè in poenam, uti Censuræ, sed in signum doloris ob gravem injuriam, Clericis, vel Ecclesiæ, aut honorum Divino illatam, ut hac ratione delinquens cogatur ad desistendum ab injuria, & ad reparandum Dei cultum. Atque hæc de Cessatione à Divinis, quæ rari apud nos hodie est usus, uti & Interdictum, sufficiant.

TITULUS XL.

De Verborum Significatione.

SUMMARIUM.

1. 2. Ingressus. Et quotuplex sit Verborum significatio.
3. Verba sunt accipienda juxta mentem propriam.
4. Si de ea non constet aliunde, regulariter in sensu proprio.
5. Magis tamen in Usuali, quam proprio & primævo.
6. Generalia sunt generaliter intelligenda regulariter.
7. Specialia plus operantur, uti & geminata. Dænegationes an semper faciant affirmationem.
8. Si verba sint dubia, quomodo interpretanda.

Sciendum 1. præsentem, & subsequentem Titulum de Regulis Juris, per modum Appendicis vel Colophonis adjungi Libris quinque, & Sexto Decretalium; quia non comprehendunt materiam specialem, sed communem superioribus Titulis, & per universum Jus Canonicum diffusam. Atque hinc in Scholis passim explicari non solent, licet quibusdam, quos & mihi sequi non dubitet, in hoc Titulo tantum aliquas regulas de rebus verborum Juris sensu, intelligentia, & interpretatione breviter tradi; cum in materiis juridicis etiam quæstiones de verbis & nominibus non raro sint magni momenti, & à recta verborum intelligentia ac interpretatione decisiones gravissimæ pendeant. Unde

Sc. 2. Significationem Verborum, seu vocum, aliam esse Propriam; quæ nimirum ex primæva institutione ac voluntate libera introductum ipsi est imposita, cum sint signa ex placito; & aliam Usualem, seu Conjecturariam, quam habent ex usu communi modernorum; & aliam Abusivam, quam continent ex usu & acceptione vulgi & ratione contra institutionem primævam & communem.